

SAXONIA EDELMETALLE OG ZEMAG MOD KOMMISSIONEN

RETTENS DOM (Første Udvidede Afdeling)

11. maj 2005 *

I de forenede sager T-111/01 og T-133/01,

Saxonia Edelmetalle GmbH, Haslbrücke (Tyskland), ved advokat P. von Woedtke,

sagsøger i sag T-111/01,

og

Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH, Zeitz (Tyskland), ved advokat U. Vahlhaus, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i sag T-133/01,

* Processprog: tysk.

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved V. Kreuzschitz og V. Di Bucci,
som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om annullation af Kommissionens beslutning 2001/673/EF af 28. marts 2001 om statsstøtte, som Forbundsrepublikken Tyskland har ydet til EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (nu Lintra Beteiligungsholding GmbH, omfattende Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH og Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) (EFT L 236, s. 3),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Første Udvidede Afdeling)

sammensat af præsidenten, B. Vesterdorf, og dommerne M. Jaeger, P. Mengozzi, M.E. Martins Ribeiro og F. Dehousse,

justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Christensen,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 29. juni 2004,

afsagt følgende

Dom

Retsforskrifter

- 1 Artikel 87, stk. 1, EF bestemmer:

»Bortset fra de i denne traktat hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.«

- 2 Artikel 88, stk. 2, EF bestemmer:

»Finder Kommissionen — efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger — at en støtte, som ydes af en stat eller med statsmidler, ifølge artikel 87 ikke er forenelig med fællesmarkedet, eller at denne støtte misbruges, træffer den beslutning om, at den pågældende stat skal ophæve eller ændre støtteforanstaltningen inden for den tidsfrist, som Kommissionen fastsætter [...]«

- 3 Rådet udstedte den 22. marts 1999 forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelse af EF-traktatens artikel [88] (EFT L 83, s. 1).

- 4 I henhold til artikel 1, litra g), i forordning nr. 659/1999 udgør »misbrug af støtte« »støtte, som støttemodtageren har anvendt i strid med en beslutning vedtaget efter artikel 4, stk. 3, eller artikel 7, stk. 3 eller 4 i nærværende forordning«, altså i strid med en beslutning om ikke at rejse indsigelse mod en ydet støtte eller en beslutning om støttens forenelighed med fællesmarkedet, til hvilken beslutning der eventuelt kan være knyttet betingelser og forpligtelser.

- 5 Artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»Beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure skal sammenfatte de relevante faktiske og retlige spørgsmål, indeholde en foreløbig vurdering fra Kommissionens side med hensyn til støttekarakteren af den påtænkte foranstaltning og anføre, om der er tvivl om, hvorvidt den er forenelig med fællesmarkedet. I beslutningen skal den pågældende medlemsstat og andre interesserede parter opfordres til at fremsætte bemærkninger inden for en nærmere fastsat frist, der normalt ikke må overstige en måned. I behørigt begrundede tilfælde kan Kommissionen forlænge denne frist.«

- 6 Artikel 10 i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»1. Er Kommissionen kommet i besiddelse af oplysninger om en påstået ulovlig støtte, undersøger den omgående oplysningerne, uanset kilden til disse oplysninger.

2. Om nødvendigt fremsætter den en begæring om oplysninger over for den pågældende medlemsstat. Artikel 2, stk. 2, og artikel 5, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse.

3. Hvis den pågældende medlemsstat på trods af en rykkerskrivelse efter artikel 5, stk. 2, ikke meddeler de krævede oplysninger inden udløbet af den af Kommissionen fastsatte frist, eller hvis oplysningerne er ufuldstændige, fremsætter Kommissionen krav om oplysningerne i form af beslutning, i det følgende benævnt »påbud om oplysninger«. Beslutningen skal angive, hvilke oplysninger der kræves, og fastsætte en passende frist for deres afgivelse.«

7 Artikel 13, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»Undersøgelsen af en eventuel ulovlig støtteforanstaltning resulterer i en beslutning vedtaget efter artikel 4, stk. 2, 3 eller 4. I tilfælde af beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure afsluttes proceduren ved en beslutning vedtaget efter artikel 7. Overholder medlemsstaten ikke et påbud om oplysninger, vedtages beslutningen på grundlag af de foreliggende oplysninger.«

8 Artikel 14 i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»1. I negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren, i det følgende benævnt »beslutning om tilbagebetaling«. Kommissionen kræver ikke tilbagebetaling af støtten, hvis det vil være i modstrid med et generelt princip i fællesskabslovgivningen.

2. Den støtte, der skal tilbagebetales i medfør af en beslutning om tilbagebetaling, skal indeholde renter beregnet på grundlag af en passende sats, der fastsættes af Kommissionen. Renterne betales fra det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte var til støttemodtagerens rådighed, og indtil den tilbagebetales.

3. Med forbehold af eventuel kendelse fra Domstolen efter traktatens artikel [242] skal tilbagebetalingen ske omgående og i overensstemmelse med gældende procedurer i den pågældende medlemsstats nationale ret, forudsat at disse giver mulighed for omgående og effektiv gennemførelse af Kommissionens beslutning. Til det formål og i tilfælde af søgsmål ved de nationale domstole træffer de pågældende medlemsstater alle nødvendige foranstaltninger, som er til rådighed i deres respektive retssystemer, herunder også foreløbige foranstaltninger, dog med forbehold af fællesskabsretten.«

9 Desuden bestemmer artikel 16 i forordning nr. 659/1999, benævnt »misbrug af støtte« følgende:

»I tilfælde af misbrug af støtte kan Kommissionen indlede den formelle undersøgelsesprocedure efter artikel 4, stk. 4, jf. dog artikel 23. Artikel 6, 7, 9, 10, artikel 11, stk. 1, artikel 12, 13, 14 og 15 finder tilsvarende anvendelse.«

Tvistens baggrund

10 I 1993 blev otte selskaber fra Den tidligere Tyske Demokratiske Republik (Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL

Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH og Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) indkorporeret i et holdingselskab, EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG, som blev varetaget af Treuhandanstalt (efterfølgende Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (organ for de med genforeningen forbundne særopgaver) herefter »BvS«) med henblik på omstrukturering og privatisering.

- 11 Ved privatiseringskontrakt underskrevet den 25. november 1994 solgte BvS de ovennævnte otte selskaber samlet til et tysk interessentselskab, Emans & Partner GbR. Disse otte selskaber og holdingselskabet EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG blev omdannet til Lintra Beteiligungsholding GmbH (herefter »holdingselskabet Lintra«) og dannede herefter Lintra-gruppen.
- 12 Privatiseringsforslaget samt det hermed forbundne forslag om omstrukturering med de heraf følgende støtteforanstaltninger blev meddelt Kommissionen af Forbundsrepublikken Tyskland ved skrivelse af 19. januar 1995.
- 13 Ved beslutning SG(96) D/4218 af 13. marts 1996, hvoraf et sammendrag er blevet offentliggjort i EFT C 168, s. 10 (herefter »beslutningen af 13. marts 1996«), godkendte Kommissionen de anmeldte støtteforanstaltninger, som den fandt forenelige bl.a. med EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra c) [efter ændring nu artikel 87, stk. 3, litra c), EF]. Beslutningen blev meddelt de tyske myndigheder ved skrivelse af 23. april 1996. Det samlede støttebeløb, der blev udbetalt Lintra-gruppen, udgjorde 824 200 000 DEM.
- 14 Skønt det oprindeligt var projekteret, at holdingselskabet Lintras datterselskaber (herefter »Lintras datterselskaber« eller »datterselskaberne«) skulle være rentable i 1998, havde BvS i begyndelsen af 1997 måttet intervenere for at undgå gruppens fallit. I henhold til kontrakt indgået den 6. januar 1997 med selskabets nye ejere

fritog BvS disse for ethvert ansvar forbundet med privatiseringskontrakten. BvS opnåede til gengæld retten til på ethvert tidspunkt at opkøbe et hvilket som helst af Lintra-datterselskaberne for en symbolsk pris på 1 DEM. I henhold til samme kontrakt havde holdingselskabet Lintra hovedsageligt til formål at afhænde alle Lintra datterselskaberne eller en del heraf til de nye erhververe.

- 15 Efter at BvS havde genovertaget kontrollen med Lintra-gruppen ved kontrakt af 6. januar 1997, besluttede det at sælge det eneste selskab i gruppen, Saxonia Edelmetalle, som på daværende tidspunkt allerede var rentabelt, uden ydelse af ny støtte. Sagsøgeren i sag T-111/01, hvis virksomhed består i møntslagning, blev opkøbt af selskabet Vereinigte Deutsche Nickelwerke AG i 1997.
- 16 BvS besluttede parallelt hermed at fortsætte omstruktureringen af flere andre datterselskaber, herunder selskabet ZEMAG, med det formål at gøre disse selskaber rentable med henblik på efterfølgende inden for en kort frist at blive solgt til andre industrielle selskaber. Selskabet ZEMAG, sagsøgeren i sag T-133/01, hvis virksomhed består i produktion af maskiner til brug i brunkulsminer, blev afhændet af erhververne Jacobi & Lobeck i slutningen af 1997.
- 17 Ved kontrakt indgået i september 1999 mellem BvS, holdingselskabet Lintra og de resterende erhververe, opkøbte BvS holdingselskabet Lintra for 1 DEM. Selskabet har siden den 1. januar 2000 været i likvidation.
- 18 Efter at Kommissionen fra Forbundsrepublikken Tyskland havde fået en meddelelse om nye omstrukturingsforanstaltninger i 1998, rettede den en række spørgsmål til de tyske myndigheder ved skrivelse af 25. juni 1998.

19 Kommissionen meddelte ved skrivelse af 22. juni 1999 Forbundsrepublikken Tyskland sin beslutning om at indlede proceduren i artikel 88, stk. 2, EF. Kommissionen fastslog i denne beslutning (EFT C 238, s. 4), at det støttebeløb, der var blevet udbetalt efter de tyske myndigheders første meddelelse, lå under det beløb, som var blevet godkendt ved beslutningen af 13. marts 1996. Kommissionen anførte dog, at visse dele af denne udbetalte støtte, herunder et statslån på 12 mio. DEM, ikke var omfattet af beslutningen af 13. marts 1996. Kommissionen udtrykte ligeledes tvivl vedrørende følgende punkter:

— den fuldstændige og nøjagtige karakter af de oplysninger, den var blevet tilstillet inden beslutningen af 13. marts 1996

— anvendelsen af den godkendte støtte ved beslutningen af 13. marts 1996

— ydelsen af anden støtte til Lintra-gruppen.

20 Ved skrivelse af henholdsvis 18. oktober 1999 og 10. marts 2000 besvarede de tyske myndigheder de spørgsmål og de konstateringer, som Kommissionen havde fremsat i sin beslutning om at indlede proceduren i artikel 88, stk. 2, EF. De tyske myndigheder meddelte herved bl.a.:

— Det samlede støttebeløb, som BvS havde udbetalt Lintra-gruppen siden den første anmeldelse til de tyske myndigheder, udgjorde 658 200 000 DEM.

— Pr. 31. december 1997 var der opført 34 978 000 DEM på holdingselskabet Lintras konti.

— Likviditetslånet på 12 000 000 DEM var blevet ydet i 1997 til Lintra-datterselskaberne, hvis omstrukturering skulle fortsættes, og bl.a. til selskabet ZEMAG.

21 Den 1. august 2000 pålagde Kommissionen, da den fandt disse oplysninger utilstrækkelige, i medfør af artikel 10, stk. 3, i forordning nr. 659/1999 de tyske myndigheder inden for en frist på en måned efter modtagelsen af beslutningen om påbud (herefter »påbudsbeslutningen af 1. august 2000«) at tilstille den alle de nødvendige oplysninger, for at den kunne fastsætte fordelingsmetoden for holdingselskabet Lintras udgifter mellem de forskellige selskaber og korrekt påføre det resterende støttebeløb på holdingselskabet Lintras konti. Kommissionen anmodede endvidere Forbundsrepublikken Tyskland om at angive, i hvilket omfang de bidrag, der var betalt af datterselskaberne til holdingselskabet Lintra, var blevet finansieret af støtten, og understregede, at såfremt den ikke modtog disse oplysninger, ville den træffe sin beslutning på grundlag af de oplysninger, de rådede over. Kommissionen anmodede endelig de tyske myndigheder om umiddelbart at tilstille eventuelle støttemodtagere en kopi af dens påbudsbeslutning af 1. august 2000.

22 De tyske myndigheder besvarede denne påbudsbeslutning ved skrivelse af 2. oktober 2000 og ved en efterfølgende skrivelse af 31. oktober 2000, der var bilagt en rapport fra en revisor vedrørende den eventuelle anmodning om tilbagebetaling af støtte fra Lintra-gruppen. De tyske myndigheder bekræftede i disse dokumenter, at de beløb på 34 978 000 DEM, Forbundsrepublikken Tyskland havde udbetalt til Lintra-gruppen pr. 31. december 1997, var opført på holdingselskabet Lintras konti. Endvidere fremgår det af disse oplysninger, at dette beløb bestod dels af et restbeløb på 22 978 000 DEM, som hørte til holdingselskabet Lintras egenkapital, og hvis hovedpart (18 638 000 DEM) hidrørte fra ydelser fra gruppen, som var betalt af

datterselskaberne til holdingselskabet, dels et beløb på 12 000 000 DEM, der skulle dække de udgifter, som holdingselskabet Lintra havde afholdt med henblik på fortsættelsen af omstruktureringen af de Lintra-datterselskaber, som kunne blive rentable efter 1997.

23 Den 1. marts 2001 blev advokat J. Riedemann udnævnt som kurator for selskabet ZEMAG, der var i likvidation.

24 Ved beslutning 2001/673/EF af 28. marts 2001 om Tysklands statsstøtte til EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (nu Lintra Beteiligungsholding GmbH, sammen med Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH og Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) (EFT L 236, s. 3, herefter »den anfægtede beslutning«), fastslog Kommissionen, at støtten på 623 224 000 DEM var blevet ydet i overensstemmelse med beslutningen af 13. marts 1996 (den anfægtede beslutnings artikel 1). Kommissionen fastslog derimod i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 2, at det beløb på 34 978 000 DEM, som Kommissionen havde godkendt til omstrukturering af Lintra-datterselskaberne, var blevet misbrugt i artikel 88, stk. 2, EF's forstand. Kommissionen anmodede derfor Tyskland om at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at kræve den i artikel 2, nævnte støtte på i alt 34 978 000 DEM, der er misbrugt, tilbagebetalt af holdingselskabet Lintra og af Lintra-datterselskaberne efter følgende retningslinjer: Dels skulle et delbeløb på 12 000 000 DEM, der var ydet som likviditetslån til visse Lintra-datterselskaber, og som ifølge Kommissionen ikke var omfattet af beslutningen af 13. marts 1996, tilbagesøges hos nævnte datterselskaber, heraf et delbeløb på 4 077 000 DEM hos selskabet ZEMAG. Dels skulle restbeløbet på 22 978 000 DEM kræves tilbagebetalt hos holdingselskabet Lintra, der hæftede for det fulde beløb som solidarisk debitor, samt af Lintra-datterselskaberne efter en fastsat fordelingsnøgle. I henhold til denne fordelingsnøgle pålægger den anfægtede beslutnings artikel 3 Forbundsrepublikken Tyskland at tilbagesøge 3 195 559 DEM hos selskabet Saxonia Edelmetalle og 2 419 271 DEM hos selskabet ZEMAG. Forbundsrepublikken Tyskland skal derfor med sidstnævnte selskab tilbagesøge et

samlet beløb på 6 496 271 DEM. Den støtte, der skulle tilbagesøges, forhøjes med renter fra det tidspunkt, hvor den støtte, der er misbrugt, stod til disposition for modtagerne, indtil støtten rent faktisk er blevet tilbagebetalt.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 25 Ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor henholdsvis den 23. maj 2001 og den 12. juni 2001, og som blev registreret henholdsvis under T-111/01 og T-133/01, har sagsøgerne anlagt nærværende søgsmål.
- 26 Ved særskilt dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 14. juni 2001 har sagsøgeren i sag T-111/01 også fremsat begæring om udsættelse af gennemførelsen af den anfægtede beslutning.
- 27 Ved kendelse af 2. august 2001, Saxonía Edelmetalle mod Kommissionen (sag T-111/01 R, Sml. II, s. 2335), har Rettens præsident ikke taget begæringen om foreløbige forholdsregler til følge.
- 28 De skriftlige forhandlinger er blevet afsluttet henholdsvis den 10. januar 2001 i sag T-111/01 og den 11. januar 2001 i sag T-133/01.

29 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Første Udvidede Afdeling) i forbindelse med foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse anmodet parterne om at besvare visse spørgsmål og fremlægge visse dokumenter.

30 Ved kendelse afsagt af formanden for Rettens Første Udvidede Afdeling den 17. december 2003 er sagerne T-111/01 og T-133/01 blevet forenet med henblik på den mundtlige forhandling og dommens afsigelse i henhold til artikel 50 i Rettens procesreglement.

31 Efter Rettens beslutning om at indlede den mundtlige forhandling har parterne afgivet indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 29. juni 2004.

32 Sagsøgeren i sag T-111/01 har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

33 Sagsøgeren i sag T-133/01 har nedlagt følgende påstande:

— Principalt: annulation af den anfægtede beslutning, for så vidt den vedrører sagsøgeren.

— Subsidiært: annullation af hele den anfægtede beslutning.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

34 Kommissionen har i de forenede sager T-111/01 og T-133/01 nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

35 Sagsøgerne har til støtte for deres annullationspåstande hver fremført fem anbringender, deraf fire i fællesskab, som Retten skal gennemgå i følgende rækkefølge: for det første det fælles anbringende om tilsidesættelse af sagsøgernes rettigheder i forbindelse med proceduren i artikel 88, stk. 2, EF, for det andet anbringendet om fejl vedrørende de faktiske omstændigheder i den anfægtede beslutning (sag T-133/01), for det tredje anbringendet om en fejl med hensyn til konstateringen af misbrug af støtte, der blev godkendt ved beslutningen af 13. marts 1996 (sag T-111/01), for det fjerde det fælles anbringende om den fejl, Kommissionen skulle have begået ved fastlæggelsen af, hvem der var modtager af den omstridte støtte, for det femte det fælles anbringende om, at fordelingsnøglen mellem datterselskaberne med henblik på tilbagebetaling af restbeløbet på 22 978 000 DEM, var vilkårligt fastsat, og for det sjette det fælles anbringende

om, at Kommissionen anlagde et åbenbart urigtigt skøn ved fastsættelsen af pligten til tilbagebetaling af den omstridte støtte på grund af afhændelsen af selskabsandele henholdsvis for selskabet Saxonia Edelmetalle og selskabet ZEMAG.

Om det fælles anbringende om tilsidesættelse af sagsøgernes rettigheder i forbindelse med proceduren i artikel 88, stk. 2, EF

Parternes argumenter

— Sag T-111/01

- ³⁶ Sagsøgeren i sag T-111/01 har anført, at de betragtninger, der lå til grund for beslutningen om at indlede proceduren i artikel 88, stk. 2, EF, ikke vedrørte selskabet eller ikke var rettet til dette. I øvrigt bekræfter den anfægtede beslutnings artikel 36, at selskabets omstruktureringsplan var blevet gennemført fuldt ud. Den omstændighed, at de tyske myndigheder i forbindelse hermed ikke har fremsendt de oplysninger og de dokumenter, som Kommissionen havde anmodet om, kan ikke skade sagsøgeren. Sagsøgeren har anført, at Kommissionen i henhold til forordning nr. 659/1999 er forpligtet til at foretage sin egen kontrol på stedet. Sagsøgeren har endvidere anført, at Kommissionen kræver tilbagebetaling af en forudgående godkendt støtte. Denne godkendelse har fremkaldt en berettiget forventning om, at støtten var lovlig. Sagsøgeren har anført, at selskabet ikke var bekendt med risikoen for tilbagesøgning af den omstridte støtte, idet det ikke havde fået meddelelse om indholdet af godkendelsesbeslutningen og heller ikke var blevet anmodet om at deltage i den undersøgelse, som blev foretaget inden indledningen af proceduren i artikel 88, stk. 2, EF. Sagsøgeren har endvidere anført, at holdingselskabet Lintra har

holdt selskabet i fuldstændig uvidenhed om de beløb, der skulle anses for støtte. Sagsøgeren har understreget, at hvis selskabet havde været bekendt med risikoen for tilbagesøgning, ville det have iværksat sine egne undersøgelser og indgået en aftale med holdingselskabet Lintra med henblik på at undgå denne risiko.

- 37 Kommissionen har først anført, at i forbindelse med den administrative procedure vedrørende retten til støtte er det alene medlemsstaterne, der fuldt ud kan udnytte de rettigheder, der tilkommer parterne. Kommissionen har anført, at for så vidt angår mulige eller reelle støttemodtagere, er den alene forpligtet til at anmode de pågældende om at fremsætte deres bemærkninger. Kommissionen har desuden understreget, at den på ingen måde er forpligtet til at foranledige, at de pågældende efterprøver de oplysninger, der er indgivet af medlemsstaterne. Kommissionen har anført, at den i denne sag har baseret sin beslutning på oplysningerne fra Forbundsrepublikken Tyskland, og at sagsøgeren ikke havde fundet det nyttigt at intervenere i den administrative procedure, skønt selskabet var blevet anmodet om at fremsætte sine bemærkninger ved indledningen af proceduren. Heraf følger, ifølge Kommissionen, at sagsøgeren ikke nu kan foreholde Kommissionen at have vedtaget den anfægtede beslutning på grundlag af utilstrækkelige oplysninger. Kommissionen har herved anført, at den har handlet i overensstemmelse med Domstolens praksis samt de relevante bestemmelser i forordning nr. 659/1999.

- 38 Kommissionen har dernæst bestridt sagsøgerens udsagn om, at selskabet ikke var blevet oplyst om beslutningen af 13. marts 1996. Kommissionen har anført, at eftersom sagsøgeren ikke bestrider at have modtaget en betydelig finansiel støtte, er det utænkeligt, at selskabet ikke har bemærket at have modtaget en sådan støtte. Kommissionen har anført, at sagsøgeren i henhold til forpligtelsen til at udvise omhu, som påhviler enhver erhvervsdrivende, burde have sikret sig, at den omstridte støtte var blevet godkendt af Kommissionen. Kommissionen finder under disse omstændigheder, at sagsøgeren ikke kan påberåbe sig sin uvidenhed for at undgå tilbagebetaling af støtten.

- 39 Kommissionen har endelig anført, at sagsøgeren med urette antager, at selskabet kun ville være forpligtet til at tilbagebetale støtte, såfremt det havde begået en »fejl«. Ifølge Kommissionen er der intet til hinder for, at utilstrækkelige oplysninger fra den pågældende stat til Kommissionen kan indebære skade for støttemodtageren.

— Sag T-133/01

- 40 Sagsøgeren i sag T-133/01 har anført, at Kommissionen inden vedtagelsen af den anfægtede beslutning burde have fastsat og vurderet de faktiske omstændigheder efter en mere omhyggelig undersøgelse. Sagsøgeren har herved anført, at Kommissionen burde have henvendt sig til selskabet, navnlig efter at Kommissionen havde erkendt, at de tyske myndigheder ikke havde været i stand til at forsyne den med alle de relevante oplysninger. Ifølge sagsøgeren var der alene blevet rettet en opfordring til Forbundsrepublikken Tyskland, men ikke til de øvrige pågældende tredjemænd, hvilket strider mod artikel 88, stk. 2, EF.
- 41 Sagsøgeren har vedrørende Kommissionens udsagn om, at den ved indledningen af den administrative procedure havde opfordret de pågældende parter til at fremsætte deres bemærkninger, erkendt, at selskabets kurator ikke havde deltaget i den administrative procedure, men har anført, at sidstnævnte ikke havde været i stand hertil på daværende tidspunkt, eftersom likvidationen af ZEMAG endnu ikke var indledt. Sagsøgeren finder under alle omstændigheder, modsat det af Kommissionen anførte, at selskabet ikke kan give afkald på at fremdrage en fejl i den anfægtede beslutning, blot fordi det ikke har deltaget i den administrative procedure. Hvis der blev givet medhold i en sådan påstand, ville det indebære, at de pågældende parters søgsmålsret ville blive uden mening.

- 42 Kommissionen har anført, at man i denne sag ikke kan tale om »en hasteprocedure«, for så vidt som proceduren i artikel 88, stk. 2, EF blev indledt den 22. juni 1999 og først blev afsluttet 21 måneder efter med vedtagelsen af den anfægtede beslutning den 28. marts 2001. Selskabet ZEMAG havde derfor haft tilstrækkelig tid til at deltage i proceduren. Kommissionen har ligeledes gentaget den opfattelse, der er anført i præmis 37 ovenfor.
- 43 For så vidt angår sagsøgerens argument, hvorefter selskabets kurator ikke havde været i stand til at fremsætte sine bemærkninger, fordi insolvensproceduren endnu ikke var indledt, har Kommissionen anført, at sagsøgeren herved ikke har taget hensyn til den omstændighed, at kuratoren ikke handlede i eget navn, og at sagsøgeren ved indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure havde kunnet fremsætte sine bemærkninger.
- 44 Endelig har Kommissionen anført, at sagsøgeren ikke kan henvise til forhold og omstændigheder, som selskabet var bekendt med under den formelle undersøgelsesprocedure, men som det ikke tilsendte Kommissionen efter at være blevet opfordret til at fremsætte sine bemærkninger. Modsat det af sagsøgeren anførte, finder Kommissionen, at en sådan løsning ikke indebærer en tilsidesættelse af de pågældende parterets søgsmålsret, eftersom disse altid kan påberåbe sig et retligt anbringende, der ikke er rejst under undersøgelsesproceduren, eller et urigtigt skøn anlagt af Kommissionen.

Rettens bemærkninger

- 45 Sagsøgeren foreholder under dette anbringende hovedsagelig Kommissionen ikke individuelt at have opfordret dem til at fremsætte deres bemærkninger inden vedtagelsen af den anfægtede beslutning.

- 46 Dette klagepunkt kan ikke tiltrædes.
- 47 Det bemærkes først, at kontrolproceduren vedrørende statsstøtte, henset til dens almindelige opbygning, er en procedure, der indledes over for den ansvarlige medlemsstat med hensyn til dennes fællesskabsretlige forpligtelser vedrørende ydelsen af støtten (Domstolens dom af 10.7.1986, sag 234/84, Belgien mod Kommissionen, den såkaldte »Meura-dom«, Sml. s. 2263, præmis 29, og Rettens dom af 14.1.2004, sag T-109/01, Fleuren Compost mod Kommissionen, Sml. II, s. 127, præmis 42), og ikke over for støttemodtageren eller støttemodtagerne (Domstolens dom af 24.9.2002, forenede sager C-74/00 P og C-75/00 P, Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, Sml. I, s. 7869, præmis 83, og dommen i sagen Fleuren Compost mod Kommissionen, præmis 44).
- 48 Endvidere bemærkes, at i medfør af fast retspraksis vedrører begrebet »interesserede parter« som omhandlet i artikel 88, stk. 2, EF et ubestemt antal modtagere. Det fremgår heraf, at artikel 88, stk. 2, EF ikke kræver en individuel opfordring med hensyn til særlige retsforpligtelser. Bestemmelsens ene formål er at forpligte Kommissionen til at handle således, at alle eventuelt interesserede personer bliver informeret og gives mulighed for at fremføre deres argumenter. Under disse omstændigheder må offentliggørelsen af en meddelelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* anses for et egnet middel til at gøre alle de interesserede parter bekendt med, at der er indledt en procedure (Domstolens dom af 14.11.1984, sag 323/82, Intermills mod Kommissionen, Sml. s. 3809, præmis 17, og Rettens dom af 25.6.1998, forenede sager T-371/94 og T-394/94, British Airways m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2405, præmis 59). Følgelig tildeler denne retspraksis i det væsentlige de berørte parter den rolle at tjene som oplysningskilde for Kommissionen under den administrative procedure, der er indledt i henhold til artikel 88, stk. 2, EF (Rettens dom af 22.10.1996, sag T-266/94, Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1399, præmis 256, og dommen i sagen British Airways m.fl. mod Kommissionen, præmis 59).
- 49 Selv om det er klart, at sagsøgeren i denne sag ikke har deltaget i den formelle undersøgelsesprocedure, fremgår det af ordlyden af meddelelsen offentliggjort i *De*

Europæiske Fællesskabers Tidende den 21. august 1999 (EFT C 238, s. 4), at de interesserede parter er blevet opfordret til at fremsætte deres bemærkninger inden for en frist på en måned fra datoen for offentliggørelsen af Kommissionens skrivelse af 22. juni 1999, hvori Kommissionen underrettede Forbundsrepublikken Tyskland om, at den havde besluttet at indlede proceduren i artikel 88, stk. 2, EF. Ved denne meddelelse, som indeholdt en sammenfatning af nævnte skrivelse samt ordlyden af sidstnævnte skrivelse, blev de interesserede parter altså oplyst om Kommissionens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure i forbindelse med den støtte, der var betalt til omstruktureringen af otte selskaber, herunder selskabet Saxonia Edelmetalle og selskabet ZEMAG.

50 Det skal dog bemærkes, at den omstændighed, at man underrettes om indledningen af en formel procedure, ikke i sig selv er tilstrækkelig til, at man effektivt kan fremsætte sine bemærkninger. Det bemærkes herved, at artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 659/1999, der ligeledes i henhold til forordningens artikel 16 finder anvendelse på tilfælde af misbrug af støtte, bestemmer, at »beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure skal sammenfatte de relevante faktiske og retlige spørgsmål, indeholde en foreløbig vurdering fra Kommissionens side med hensyn til støttekarakteren af den påtænkte foranstaltning og [...] anføre, om der er tvivl om, hvorvidt den er forenelig med fællesmarkedet«. Heraf følger, at beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, skønt den nødvendigvis alene indeholder en foreløbig vurdering, skal være tilstrækkelig præcis til, at de interesserede parter effektivt kan deltage i den formelle undersøgelsesprocedure, hvorunder de vil få mulighed for at fremsætte deres argumenter. Med henblik herpå er det tilstrækkeligt, at de interesserede parter er bekendt med Kommissionens begrundelse.

51 Det bemærkes dog, at sagsøgerne ikke har hævdet, at beslutningen om at indlede proceduren var utilstrækkeligt begrundet, således at de ikke effektivt har kunnet udnytte deres ret til at fremsætte bemærkninger.

52 Retten bemærker, at selv om sagsøgerne skulle have fremsat et sådant argument, har Kommissionen ved den ovenfor i præmis 49 nævnte meddelelse tilstrækkelig klart

ytret tvivl om overholdelsen af betingelserne i beslutningen af 13. marts 1996 og således gjort det muligt for sagsøgerne effektivt at udnytte deres ret til at fremsætte bemærkninger. Kommissionen har nemlig først fastslået, at de vigtigste elementer i omstruktureringsplanen, således som de var blevet godkendt, ikke var blevet gennemført. Kommissionen fastslog dernæst, at beslutningen af 13. marts 1996 ikke omfattede den pågældende støtte, og nævnte flere præcise eksempler herpå, herunder den støtte, der var bestemt til at dække selskabernes tab og til at finansiere investeringerne efter omstruktureringsplanerne. Kommissionen angav desuden, at det var muligt, at der var blevet ydet supplerende støtte til selskaberne i Lintra-gruppen af en samlet størrelse på 82 000 000 DEM. Kommissionen ytrede ligeledes tvivl med hensyn til denne støttes forenelighed med fællesmarkedet, bl.a. fordi en del heraf kunne være anvendt til andre formål end omstruktureringen af Lintra-datterselskaberne, samt det forhold, at omstruktureringsplanerne ikke var blevet gennemført fuldstændigt. Kommissionen henlede desuden udtrykkeligt de tyske myndigheders og de interesserede parters opmærksomhed på, at den ulovligt ydede støtte i givet fald skulle tilbagebetales af støttemodtagerne.

53 Eftersom Kommissionen ved meddelelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* havde opfordret modtagerne af den støtte, der oprindeligt var blevet godkendt ved en tidligere beslutning, til at fremsætte deres bemærkninger vedrørende en eventuel tilsidesættelse af den pågældende beslutning, fordi udnyttelsen af støtten var i strid med beslutningen, og de nævnte støttemodtagere ikke udnyttede denne mulighed, har Kommissionen ikke tilsidesat deres rettigheder (dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, præmis 84, og dommen i sagen Fleuren Compost mod Kommissionen, præmis 47). Kommissionen kan ikke, som påstået af sagsøgeren i sag T-111/01, holdes ansvarlig for det forhold, at den pågældende medlemsstat eller holdingselskabet Lintra ikke har oplyst sagsøgeren om indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure.

54 Denne konklusion kan ikke ændres af det af sagsøgeren i sag T-133/01 hævdede, nemlig at likvidationsproceduren vedrørende selskabet ikke havde fundet sted på tidspunktet for indledningen af proceduren i artikel 88, stk. 2, EF. Som Kommissionen med føje har anført, fremgår det klart af stævningen i sagen, at

kuratoren kun handler i sin egenskab af kurator og ikke i eget navn. Som det er angivet i præmis 49 ovenfor, rådede selskabet ZEMAG, der udtrykkeligt var omfattet af beslutningen, på tidspunktet for offentliggørelsen af beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure over tilstrækkelig tid til at besvare opfordringen til at fremsætte sine bemærkninger.

55 Retten kan heller ikke tiltræde de argumenter, som sagsøgeren i sag T-111/01 har fremført, og hvorefter sagsøgeren ikke var berørt af beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure og ikke var bekendt med risikoen for tilbagebetaling. For så vidt som sagsøgeren udtrykkeligt flere gange er nævnt i beslutningen, og Kommissionen i hvert fald har ytret tvivl med hensyn til den korrekte anvendelse af den samlede støtte, som Kommissionen havde godkendt til omstrukturering af Lintra-selskaberne i beslutningen af 13. marts 1996, var sagsøgeren i sag T-111/01 nødvendigvis berørt af beslutningen. Den omstændighed, at sagsøgeren har valgt ikke at fremsætte bemærkninger efter Kommissionens opfordring hertil i meddelelsen, som nævnt i præmis 49 ovenfor, kan ikke foreholdes Kommissionen.

56 Desuden angav beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, således som det er anført i præmis 52 ovenfor, tilstrækkeligt klart, at den støtte, beslutningen omfattede, i givet fald kunne tilbagesøges fra deres modtagere i henhold til artikel 14 i forordning nr. 659/1999. Sagsøgeren i sag T-111/01 kunne derfor allerede fra offentliggørelsen af beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure ikke være uvidende om risikoen for tilbagesøgning af den pågældende støtte. Sagsøgeren kunne derfor heller ikke have nogen berettiget forventning om den pågældende støttes forenelighed med fællesmarkedet, hvilken påstand sagsøgeren i øvrigt selv har modsagt, når selskabet ikke hævder at være blevet underrettet om beslutningen af 13. marts 1996.

57 For det andet må sagsøgernes argument, hvorefter Kommissionen efter Forbundsrepublikken Tysklands undladelse af at besvare påbudsbeslutningen af 1. august

2000 om at meddele visse oplysninger direkte, burde have forespurgt dem, inden den vedtog den anfægtede beslutning, også forkastes.

- 58 Selv om det antages, at Forbundsrepublikken Tyskland reelt ikke havde efterkommet den nævnte påbudsbeslutning, fremgår det af artikel 13, stk. 1, i forordning nr. 659/1999, at Kommissionen i dette tilfælde kan afslutte den formelle undersøgelsesprocedure og træffe beslutning om støttens forenelighed eller uforenelighed med fællesmarkedet på grundlag af de foreliggende oplysninger. I denne beslutning kan der på de betingelser, der er fastsat i artikel 14 i forordning nr. 659/1999, kræves tilbagesøgning af den allerede udbetalte støtte fra dens modtagere. I henhold til artikel 16 i forordning nr. 659/1999 finder artikel 13 og 14 tilsvarende anvendelse i tilfælde af misbrug af støtte. Det fremgår af disse bestemmelser, at modsat det af sagsøgerne anførte, er Kommissionen ikke forpligtet til at forespørge de interesserede parter, såfremt en medlemsstat ikke efterkommer Kommissionens påbud om at meddele oplysninger.
- 59 Desuden bemærkes, at sagsøgerne ikke har anført, at de i medfør af artikel 20, stk. 3, i forordning nr. 659/1999 anmodede om en kopi af beslutningen, hvorved Kommissionen påbød Forbundsrepublikken Tyskland at meddele oplysninger, og så meget desto mindre heller ikke, at de skønt Kommissionens opfordring til Forbundsrepublikken Tyskland i påbudsbeslutningen af 1. august 2000 om at tilstille beslutningen alle eventuelle støttemodtagere, har meddelt Kommissionen oplysninger, som Kommissionen ikke har taget i betragtning inden vedtagelsen af den anfægtede beslutning.
- 60 Sagsøgeren i sag T-111/01 har endelig foreholdt Kommissionen ikke at have foretaget kontrol på stedet, således som det kræves efter bestemmelsen i forordning nr. 659/1999.

- 61 Dette klagepunkt, som ikke henhører under de rettigheder, som de interesserede parter har under en procedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, men under de efterforskninger, som Kommissionen foretager under undersøgelsen af statsstøtte, skal behandles senere i præmis 98-100 i forbindelse med anbringendet om en såkaldt fejl med hensyn til konstateringen af misbrug af støtte, der var godkendt ved beslutningen af 13. marts 1996.
- 62 Det må derfor fastslås, at det fælles anbringende om tilsidesættelse af sagsøgernes rettigheder i forbindelse med proceduren i artikel 88, stk. 2, EF, ikke kan tiltrædes.

Anbringendet om fejl vedrørende de faktiske omstændigheder i den anfægtede beslutning (sag T-133/01)

Parternes argumenter

- 63 Sagsøgeren i sag T-133/01 foreholder Kommissionen at have vedtaget den anfægtede beslutning på grundlag af fire fejl vedrørende de faktiske omstændigheder. For det første var, modsat hvad Kommissionen anfører i 39. betragtning til den anfægtede beslutning, de investeringer, som selskabet ZEMAG foretog mellem 1994 og 1997, ikke lavere end oprindeligt tilsigtet. For det andet har sagsøgeren modtaget et lavere beløb (44 977 000 DEM) end det, som Kommissionen angiver i 40. betragtning til den anfægtede beslutning (65 617 000 DEM). For det tredje har sagsøgeren med hensyn til støtte, som blev krævet tilbagebetalt, ikke modtaget et likviditetslån, men likviditetsstøtte. Sagsøgeren har endelig i replikken bestridt Kommissionens konstateringer vedrørende dels det forhold, at Lintra-datterselskabernes produktionsprogram ikke var tilpasset markedsvilkårene, dels vedrørende lederne af holdingselskabet Lintras faglige kvalifikationer og kompetence.

64 Kommissionen har anført, at de tre første fremførte fejl vedrørende de faktiske omstændigheder ikke kan tiltrædes. Ifølge Kommissionen er konstateringerne i den anfægtede beslutning baseret på oplysninger, som de tyske myndigheder har meddelt som svar på påbudsbeslutningen af 1. august 2000. Kommissionen har anført, at da sagsøgeren ikke deltog i den administrative procedure, har selskabet givet afkald på muligheden for at påberåbe sig ethvert unøjagtigt faktisk forhold. Kommissionen har herved også understreget, at i henhold til Domstolens praksis og bestemmelserne i forordning nr. 659/1999 kan Kommissionen afslutte proceduren og vedtage en beslutning på grundlag af de oplysninger, den råder over, når en medlemsstat, trods Kommissionens påbud, ikke meddeler de anmodede oplysninger. Selv om Kommissionen skulle have begået de af sagsøgeren påståede fejl, påvirker dette ikke, ifølge Kommissionen, rigtigheden af den anfægtede beslutning, som angiver, at støtten er blevet anvendt hovedsagelig i overensstemmelse med den godkendte omstrukturingsplan. For så vidt angår den omstridte støtte er denne støtte blevet krævet tilbagebetalt, ikke fordi den var anvendt ulovligt af datterselskaberne, men på grund af at holdingselskabet Lintra beholdt støtten, samt på grund af ydelsen af likviditetslån, efter at den første omstrukturingsplan klart var slået fejl.

65 Kommissionen har vedrørende den fjerde fejl vedrørende de faktiske omstændigheder, som sagsøgeren har fremført, understreget, at da denne først er fremsat i replikken og ikke støttes af noget retligt argument, der kan begrunde den anfægtede beslutnings ulovlighed, må indsigelsen afvises. Ifølge Kommissionens opfattelse er indholdet af disse påstande under alle omstændigheder ubegrundet, idet Kommissionen bl.a. har efterprøvet rigtigheden af de pågældende oplysninger hos de tyske myndigheder.

Rettens bemærkninger

66 Kommissionen bestrider hovedsagelig, at sagsøgeren i sag T-133/01 ikke kan fremføre de argumenter vedrørende faktiske omstændigheder, der er nævnt i

præmis 63 ovenfor, eftersom sagsøgeren ikke har påberåbt sig dem under undersøgelsesproceduren vedrørende den omstridte støtte. Desuden finder Kommissionen, at den fjerde påståede fejl må afvises, eftersom den først er blevet fremført i replikken.

- 67 Det fremgår af fast retspraksis, at under et annullationssøgsmål i medfør af artikel 230 EF skal lovligheden af en fællesskabsretsakt bedømmes efter de faktiske retlige omstændigheder på det tidspunkt, da retsakten blev udstedt. Særligt må Kommissionens komplicerede vurderinger kun bedømmes på baggrund af de oplysninger, som Kommissionen sad inde med på det tidspunkt, hvor den anlagde vurderingerne (dommen i sagen *British Airways m.fl. mod Kommissionen*, præmis 81, Rettens domme af 6.10.1999, sag T-110/97, *Kneissl Dachstein mod Kommissionen*, Sml. II, s. 2881, præmis 47, og sag T-123/97, *Salomon mod Kommissionen*, Sml. II, s. 2925, præmis 48).
- 68 Heraf følger, at en sagsøger, når vedkommende har deltaget i undersøgelsesproceduren i artikel 88, stk. 2, EF, ikke kan påberåbe sig argumenter vedrørende faktiske omstændigheder, som Kommissionen var ukendt med, og som den ikke var blevet underrettet om under undersøgelsesproceduren. Der er derimod intet til hinder for, at den pågældende part fremfører et retligt anbringende mod den endelige beslutning, som ikke er blevet fremført under den administrative procedure (jf. i denne retning dommen i sagen *Kneissl Dachstein mod Kommissionen*, præmis 102, og dommen i sagen *Salomon mod Kommissionen*, præmis 55).
- 69 Denne retspraksis kan ikke nødvendigvis udvides til alle de tilfælde, hvor et selskab ikke har deltaget i undersøgelsesproceduren i artikel 88, stk. 2, EF. Det må dog uden at udelukke, at denne retspraksis ikke finder anvendelse i helt ekstraordinære tilfælde, fastslås, at den finder anvendelse i denne sag.
- 70 Det bemærkes herved, at sagsøgeren ikke har udnyttet sin ret til at deltage i undersøgelsesproceduren, skønt det er ubestridt, at selskabet var nævnt flere gange i

beslutningen om at indlede undersøgelsesproceduren — bl.a. i beslutningens indledning og dens punkt 2.1 og 2.4 — og at beslutningen rejste tvivl med hensyn til den korrekte anvendelse af hele den støtte, der var givet til omstruktureringen af Lintra-datterselskaberne, i forhold til beslutningen af 13. marts 1996. Det er også ubestridt, at de faktiske omstændigheder, som Kommissionen lagde til grund i 39. og 40. betragtning til den anfægtede beslutning, er baseret på oplysninger, som de tyske myndigheder har meddelt den under undersøgelsesproceduren. På denne baggrund er de argumenter, som sagsøgeren har fremført vedrørende investeringsbeløbet og det oppebårne støttebeløb, argumenter vedrørende faktiske omstændigheder, som Kommissionen ikke var bekendt på det tidspunkt, da den vedtog den anfægtede beslutning, og som derfor ikke kan fremføres for Retten mod denne beslutning.

- 71 Samme konklusion må drages for så vidt angår de såkaldte fejl vedrørende de faktiske omstændigheder, som Kommissionen har begået vedrørende det forhold, at Lintra-gruppens filialers produktionsprogram ikke var tilpasset markedsvilkårene og vedrørende holdingselskabet Lintras ledes manglende faglige kvalifikationer og kompetence, som nævnt i 16. betragtning til den anfægtede beslutning, uden at det findes nødvendigt at undersøge den indsigelse, Kommissionen har rejst vedrørende den for sene fremsættelse af disse argumenter i replikken. Under alle omstændigheder må det fastslås, at selv om der skulle være tale om fejl vedrørende de faktiske omstændigheder, er disse generelle udsagn irrelevante for det valg, som Kommissionen foretog i den anfægtede beslutning.

- 72 Hvad endelig angår det retlige og ikke rent faktiske spørgsmål, om selskabet ZEMAG, efter at den første omstrukturingsplan havde slået fejl, havde opnået likviditetsstøtte og ikke likviditetslån, således som det fremgår af den anfægtede beslutning, har sagsøgeren, direkte forespurgt af Retten herom, alene anført, at sontringen hovedsagelig bestod i forskellige betegnelser, som var anvendt af holdingselskabet Lintra, uden at have været i stand til nærmere at angive, hvilke følger denne kvalificering kunne have for tilbagebetalingen af den omstridte støtte. Dette argument er følgelig irrelevant.

- 73 Følgelig må anbringendet om fejl vedrørende de faktiske omstændigheder i den anfægtede beslutning forkastes.

Anbringendet om den såkaldte fejl med hensyn til konstateringen af misbrug af støtte godkendt ved Kommissionens beslutning af 13. marts 1996 (sag T-111/01)

Parternes argumenter

- 74 Sagsøgeren i sag T-111/01 har først anført, at den støtte, som blev udbetalt til selskabet indtil 1996, blev anvendt i overensstemmelse med beslutningen af 13. marts 1996, hvilket også fremgår af de dokumenter, som BvS tilsendte de tyske myndigheder. Skønt den anfægtede beslutning ikke indeholder en nærmere redegørelse for det beløb på 3 195 559 DEM, som kræves tilbagebetalt af sagsøgeren som en del af restbeløbet på 22 978 000 DEM, hvilket ifølge sagsøgeren i sig selv er retsstridigt, fremgår det af den nærmere redegørelse for de foretagne betalinger, at disse er blevet foretaget i overensstemmelse med omstruktureringsplanen og var blevet godkendt i beslutningen af 13. marts 1996.
- 75 Sagsøgeren har derfor, modsat det af Kommissionen i den anfægtede beslutning anførte, understreget, at restbeløbet på 22 978 000 DEM ikke er blevet anvendt til at lønne visse ydelser fra ledelsen i holdingselskabet Lintra, men udelukkende til finansiering af omstruktureringsforanstaltninger. Sagsøgeren har herved anført, at den tyske regering i sin meddelelse til Kommissionen af 2. oktober 2002 angav, at de ydelser, som holdingselskabet Lintra præsterede over for datterselskaberne, skulle sikre deres omstrukturering, idet denne uden disse ydelser ikke havde været mulig. Sagsøgeren har i øvrigt anført, at selv om støtten var blevet anvendt til at aflønne visse ydelser, som holdingselskabet Lintra præsterede, hvilket ikke var tilfældet, ville dette ikke have udgjort misbrug. Sagsøgeren har understreget, at Kommissionen kendte opbygningen af den gruppe, som de tyske myndigheder havde valgt, bl.a. den

omstændighed, at Lintra var et holdingselskab, hvis ydelser kunne faktureres dets datterselskaber i henhold til en intern fordelingsnøgle. Da Kommissionen havde godkendt anvendelsen af støtte til at aflønne ydelser fra holdingselskabet Lintra, må denne støtte anses for omfattet af beslutningen af 13. marts 1996.

- 76 Sagsøgeren har dernæst foreholdt Kommissionen, at den i den anfægtede beslutning alene har baseret sig på formodninger om det såkaldte misbrug af støtte, formodninger, som også beror på uklare oplysninger, den havde opnået fra de tyske myndigheder. Sagsøgeren har under henvisning til 42. betragtning til den anfægtede beslutning anført, at Kommissionen støtter sig på erklæringen fra Forbundsrepublikken Tyskland, hvorved denne bekræftede, at det ikke kunne udelukkes, at datterselskaberne rent faktisk havde anvendt støtten til at betale ydelser fra holdingselskabet Lintra. Ifølge sagsøgeren burde Kommissionen have godtgjort, at denne støtte reelt var blevet anvendt til at betale nævnte ydelser.
- 77 Kommissionen har først anført, at i henhold til beslutningen af 13. marts 1996 var der ikke fastsat nogen anvendelse af støtte til holdingselskabet Lintra. Dette havde heller ikke været muligt, eftersom dette selskab ikke var en kriseramet virksomhed. Det samme gælder for den støtte, som Lintra-datterselskaberne anvendte til at aflønne ydelser fra holdingselskabet Lintra. Kommissionen har desuden anført, at beløbet på 22 978 000 DEM figurerede på holdingselskabet Lintras konti, uden at de tyske myndigheder har kunnet give præcise oplysninger om beløbets anvendelse, og at datterselskaberne var ansvarlige for den korrekte anvendelse af dette beløb, hvorfor hele beløbet bør tilbagebetales af holdingselskabet Lintra og dets datterselskaber. Den omstændighed, at Kommissionen var bekendt med, at Lintra var et holdingselskab, indebærer ikke, at selskabets ydelser kunne betales med statsstøtte, som var blevet godkendt til omstrukturering af datterselskaberne.

- 78 For det andet har Kommissionen anført, at for så vidt angår de driftsydelser, som holdingselskabet Lintra præsterede, har sagsøgeren modsagt sig selv flere gange. Sagsøgeren hævdede, at ydelserne fra holdingselskabet Lintra til dets datterselskaber var nødvendige for disses omstrukturering og derfor må anses for støtte omfattet af beslutningen af 13. marts 1996. Men hvis sagsøgeren har opnået de nævnte ydelser ved statsstøtte, altså omkostningsfrit, har selskabet dog hævdet, at det aflønnede disse ydelser under anvendelse af den ydede støtte. Heraf følger, ifølge Kommissionen, at sagsøgeren ikke seriøst kan hævde, at det var bekesteligt for selskabet at opnå den støtte, som kræves tilbagebetalt. Kommissionen har anført, at støtten under alle omstændigheder må tilbagesøges, eftersom det ikke med sikkerhed kan fastslås, at støtten er blevet anvendt i overensstemmelse med beslutningen af 13. marts 1996. Grundlaget for tilbagesøgningen beror altså ikke på gruppens teoretiske opbygning, men på det forhold, at Lintra-datterselskaberne i henhold til beslutningen af 13. marts 1996 var støttemodtagerne.
- 79 Kommissionen har vedrørende de af sagsøgeren hævdede formodninger anført, at den netop ikke baserede sig på sådanne antagelser. Kommissionen fastslog alene i den anfægtede beslutning, at de tyske myndigheder ikke kunne udelukke, at datterselskaberne reelt havde anvendt støtten til at betale for ydelser fra holdingselskabet Lintra. Kommissionen har tilføjet, at såfremt støtten blev brugt af holdingselskabet Lintra, må den tilbagesøges hos de datterselskaber, som drog fordel af ydelserne fra holdingselskabet. Såfremt sagsøgeren havde kunnet bevise, at selskabet ikke havde modtaget disse ydelser gratis, burde selskabet have underrettet Kommissionen herom under den administrative procedure, efter at Kommissionen havde anmodet selskabet om at fremsætte sine bemærkninger.

Rettens bemærkninger

- 80 Sagsøgeren i sag T-111/01 bestrider hovedsageligt, at restbeløbet på 22 978 000 DEM, som danner grundlag for beregningen af et beløb på

3 195 559 DEM, som selskabet i henhold til den anfægtede beslutning skal tilbagebetale, er blevet misbrugt. Ifølge sagsøgeren er denne støtte blevet anvendt til omstrukturering i henhold til beslutningen af 13. marts 1996.

- 81 Retten skal behandle dette anbringende i to stadier. Først skal den nøjagtige rækkevidde af beslutningen af 13. marts 1996 fastlægges. Dernæst skal Retten efterprøve, om Kommissionen i den anfægtede beslutning kunne fastslå, at det støttebeløb, som danner grundlag for beregningen af det beløb, der kræves tilbagebetalt af sagsøgeren i sag T-111/01, var blevet misbrugt, jf. artikel 88, stk. 2, EF.

— Rækkevidden af beslutningen af 13. marts 1996

- 82 I beslutningen af 13. marts 1996 gennemgik Kommissionen først den individuelle situation for de datterselskaber, som henhørte under holdingselskabet Lintra, herunder sagsøgeren i sag T-111/01, ud fra et økonomisk og socialt synspunkt og deres mulige overlevelse efter den af de tyske myndigheder planlagte omstrukturering. Kommissionen anførte også, at efter et udbud med henblik på virksomhedernes omstrukturering og privatisering var det bud fra Emans & Partners GbR omfattende alle virksomhederne, som de tyske myndigheder havde antaget, idet dette bud blev anset for det bedste, navnlig på grund af den sikrede uændrede beskæftigelse, investeringsplanen og de nye ejeres ansættelse af personale, den økonomiske forpligtelse over for Treuhandanstalt og virksomhedernes fremtidsudsigter. Treuhandanstalt (der efterfølgende blev til BvS) overdrog derefter de nye ejere 100% af de andele i de virksomheder, der ejes af holdingselskabet Lintra. Kommissionen gjorde dernæst rede for de finansielle foranstaltninger, som de tyske myndigheder havde planlagt med henblik på omstruktureringen af privatiseringen af selskaberne i gruppen Lintra, herunder en støtte på 970 200 000 DEM, der efterfølgende blev nedsat til 824 200 000 DEM. Kommissionen fastslog ved en gennemgang af støttens forenelighed, »at trods proceduren havde man ikke kunnet finde nogen investor, som var rede til at tage den økonomiske risiko for de pågældende virksomheders strukturering uden statsstøtte«, og at »skønt selskaber

blev solgt til den højestbydende, var statsstøtten i privatiseringskontrakterne begrænset til det strengt nødvendige for at give virksomhederne en mulighed for at genvinde deres konkurrencedygtighed på lang sigt«. Kommissionen anførte, at »selskaberne i deres helhed drev virksomhed på markeder under udvidelse, og hvor der ikke eksisterede overskudskapacitet«, samt at »støtten var tidsbegrænset«. Kommissionen udledte heraf, at »støtten overholdt de betingelser, der kræves for omstrukturering (konkurrencedygtighed, forholdsmæssighed, kapacitetsnedsættelse)«.

83 Kommissionen fastslog efter sin gennemgang, at »hvis man betragter den samlede omstrukturingsstøtte, må det antages, at støtten er forenelig med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 92, stk. 3, litra c), [...], idet støtten er begrænset til det strengt nødvendige og ikke giver nogle virksomheder en privilegeret stilling i forhold til konkurrenterne«. Kommissionen fastslog endvidere, at »den pågældende støtte måtte erklæres forenelig med fællesmarkedet i henhold artikel 92, stk. 3, litra a), idet selskaberne alle var etableret i et område, der opfattes af undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 92, stk. 3, litra a), [...], henset til antallet og størrelsen af de støttede virksomheder, den omstændighed, at deres produktionsudbud varieres, og at man ikke kunne opnå nogen samvirkning, på grund af støttens relativt begrænsede størrelse«.

84 Det fremgår af en gennemgang af beslutningen af 13. marts 1996, at modtagerne af den godkendte støtte var de otte Lintra-selskaber, herunder sagsøgeren i sag T-111/01, hvis økonomiske, sociale og overlevelsesmæssige situation blev særligt beskrevet på s. 1-5 i beslutningen, bortset fra holdingselskabet Lintra, hvis virksomhed bestod i ledelse af gruppen med henblik på at muliggøre omstruktureringen og privatiseringen af datterselskaberne hurtigst muligt. Selv om de økonomiske foranstaltninger, der var planlagt af tyske myndigheder, tilsigtede en rekapitalisering af selskaberne og finansiering af omstrukturering af forstaltningerne, bl.a. ved BvS' overtagelse af tab, ved støtte til investeringerne og ved dækning af selskabernes likviditetsbehov, kunne støtten efter beslutningen af 13. marts 1996 ikke anvendes af holdingselskabet Lintra til at finansiere dets virksomhed. I øvrigt bemærkes, at den omstændighed, at de tyske myndigheder kunne betale støtten til

holdingselskabet Lintra i forbindelse med dettes ledelse af Lintra-gruppen, ikke er til hinder for, at denne gruppes datterselskaber anses for at drage fordel heraf (jf. denne retning Domstolens dom af 19.9.1985, forenede sager 172/83 og 226/83, Hoogovens Groep mod Kommissionen, Sml. s. 2831, præmis 34) og rent faktisk er modtagere af den støtte, som er blevet godkendt ved beslutningen af 13. marts 1996. Heraf følger, at Kommissionen i beslutningen af 13. marts 1996 udelukkende har godkendt støtten med henblik på omstruktureringerne af Lintra-datterselskaberne, herunder sagsøgeren i sag T-111/01.

— Om konstateringen af misbrug af støtte, som kræves tilbagebetalt af sagsøgeren i sag T-111/01

85 Det bemærkes først, at hvis Kommissionen i henhold til artikel 88, stk. 2, EF finder, at en støtte misbruges, træffer den beslutning om, at den pågældende stat skal ophæve eller ændre støtteforanstaltningerne inden for den tidsfrist, som Kommissionen fastsætter.

86 Det fremgår af en samlet læsning af artikel 88, stk. 2, EF og af artikel 1, litra g), og artikel 16 i forordning nr. 659/1999, at det principielt påhviler Kommissionen at godtgøre, at en støtte eller en del af en støtte, som den tidligere har godkendt i medfør af en tidligere beslutning, er blevet misbrugt af modtageren. Såfremt Kommissionen ikke godtgør dette, må støtten anses for at være omfattet af den tidligere godkendelsesbeslutning. Henvisningerne i artikel 16 i forordning nr. 659/1999 til forordningens artikel 13 gør det dog muligt for Kommissionen, såfremt en medlemsstat ikke overholder et påbud om oplysninger, at vedtage en beslutning om at afslutte den formelle undersøgelsesprocedure på grundlag af de

foreliggende oplysninger. Når en medlemsstat derfor ikke meddeler tilstrækkelig klare og præcise oplysninger vedrørende anvendelsen af en støtte, som Kommissionen på grundlag af de foreliggende oplysninger har rejst tvivl om med hensyn til overholdelsen af dens tidligere godkendelsesbeslutning, er Kommissionen beføjet til at fastslå, at der foreligger misbrug af den pågældende støtte.

87 Det bemærkes desuden, at Kommissionen i 42. betragtning til den anfægtede beslutning fastslog:

»I det omfang støtteforanstaltninger til Lintra-gruppen ikke blev anvendt til de formål, der er fastlagt i den godkendte omstruktureringsplan, er de ikke er omfattet af beslutningen af 13. marts 1996, i henhold til hvilken den samlede støtte skulle have været anvendt til omstruktureringen af Lintra-datterselskaberne. Der er hverken i den anmeldte omstruktureringsplan eller i denne beslutning fastsat bestemmelse om, at støtten kunne anvendes i [...] holdingselskabet Lintra. Sådanne støtteforanstaltninger ville slet ikke kunne anvendes, da der ikke var tale om en kriseramet virksomhed. Ej heller var det i omstruktureringsplanen og i beslutningen af 13. marts 1996 udtrykkeligt foreskrevet, at datterselskaberne skulle anvende støtte til at betale ydelser fra holdingselskabet Lintra. Tyskland har bekræftet, at det ikke kan udelukkes, at datterselskaberne rent faktisk havde anvendt støtten til at betale for ydelser fra dette selskab. Desuden har Tyskland som svar på påbuddet om oplysninger kun fremlagt meget summariske tal vedrørende de samlede omkostninger fra holdingselskabet Lintra (personaleomkostninger, kontorleje osv.), og har ikke gjort rede for, hvilke ydelser dette selskab har leveret mod betaling, på hvilket tidspunkt og til hvilke datterselskaber. Da Tyskland ikke var i stand til at fremlægge tilstrækkeligt belæg herfor, må Kommissionen gå ud fra, at det beløb på 34,978 mio. DEM, der forsat befinder sig i holdingselskabet Lintra, ikke er omfattet af beslutningen af 13. marts 1996.«

88 Kommissionen udleder i 43. betragtning til den anfægtede beslutning heraf følgende:

»Den del af den ydede støtte, der forblev i holdingselskabet Lintra, dvs. de 34,978 mio. DEM, er ikke blevet anvendt i overensstemmelse med det, der er fastlagt i den godkendte omstruktureringsplan. Følgelig blev denne del anvendt i modstrid med beslutningen af 13. marts 1996, hvorfor denne støtte kan misbruges i medfør af EF-traktatens artikel 88, stk. 2, jf. artikel 1, litra g), i forordning (EF) nr. 659/1999 [...]«

89 For så vidt angår restbeløbet på 22 978 000 DEM fastslog Kommissionen i 44. betragtning til den anfægtede beslutning, at »Tyskland ikke konkret kunne gøre rede for anvendelsen heraf i sit svar på påbuddet om oplysninger«. Kommissionen anførte i 45. betragtning til den anfægtede beslutning, at »Tyskland ikke har godtgjort, at beløbet blev sendt videre til datterselskaberne«, og understreget, at »på basis af det af Tyskland modtagne oplysninger hersker der ingen tvivl om, at holdingselskabet Lintra har modtaget det samlede støttebeløb«. På baggrund heraf fastslog Kommissionen, at den samlede støtte skulle tilbagesøges hos holdingselskabet Lintra og dets datterselskaber efter de retningslinjer, der er angivet i 46. betragtning til den anfægtede beslutning. I henhold til denne betragtning skal Forbundsrepublikken Tyskland kræve, at sagsøgeren i sag T-111/01 tilbagebetaler 3 195 559 DEM.

90 Efter en gennemgang af de nævnte betragtninger til den anfægtede beslutning og på grundlag af sagens akter står det fast, at restbeløbet på 22 978 000 DEM er forblevet i holdingselskabet Lintra. Det står desuden fast, at holdingselskabet Lintra i forbindelse med sin ledelse af Lintra-gruppen har udført forskellige ydelser for Lintra-datterselskabernes regning. Derimod vedrører den strid, der i forbindelse med nærværende anbringende består mellem parterne, spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen kunne fastslå, at beløbet på 22 978 000 DEM var blevet misbrugt, skønt Kommissionen ikke havde været i stand til at fastslå dette beløbs effektive

anvendelse på grund af den manglende redegørelse herfor i den meddelelse, som de tyske myndigheder tilstillede Kommissionen efter påbudsbeslutningen af 1. august 2000 om at fremsende oplysninger.

- 91 Det bemærkes herved, at den undersøgelse, som Kommissionen skal foretage, indebærer hensyntagen til og vurdering af økonomisk indviklede forhold og omstændigheder. Fællesskabets retsinstanser kan ikke erstatte Kommissionens vurdering af indviklede økonomiske forhold og omstændigheder med sine egne, hvorfor Rettens efterprøvelse må begrænses til en undersøgelse af, om reglerne om procedure og begrundelse er overholdt, og om rigtigheden af de faktiske omstændigheder, samt at der ikke foreligger et åbenbart urigtigt skøn eller magtfordrejning (Domstolen dom af 29.10.1980, sag 138/79, Roquette Frères mod Rådet, Sml. s. 3333, præmis 25, af 15.6.1993, sag C-225/91, Matra mod Kommissionen, Sml. I, s. 3203, præmis 25, Retten dom af 15.7.1994, sag T-17/93, Matra Hachette mod Kommissionen, Sml. II, s. 595, præmis 104, af 8.6.1995, sag T-9/93, Schöller mod Kommissionen, Sml. II, s. 1611, præmis 140, dommen i sagen Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, præmis 170, og dom af 24.10.1997, sag T-243/94, British Steel mod Kommissionen, Sml. II, s. 1887, præmis 113).
- 92 Det bemærkes, at Kommissionens konstatering, hvorefter beløbet på 22 978 000 DEM er misbrugt, ikke er behæftet med et åbenbart urigtigt skøn.
- 93 Kommissionen kan ikke foreholdes at have vedtaget den anfægtede beslutning, skønt den ikke havde været i stand til at fastlægge den reelle anvendelse af det pågældende beløb. Selv om det som anført i ovennævnte præmis 86 principielt påhviler Kommissionen at godtgøre, at den støtte, den tidligere har godkendt, er blevet misbrugt, påhviler det dog medlemsstaten at meddele de af Kommissionen krævede oplysninger efter et påbud om at meddele oplysninger, idet Kommissionen

ellers er beføjet til at vedtage en beslutning om at afslutte den formelle undersøgelsesprocedure på grundlag af de foreliggende oplysninger.

- 94 Det fremgår af sagen, at de tyske myndigheder — skønt Kommissionen havde pålagt dem at meddele »alle oplysninger, der gør det muligt at fastsætte, hvorledes holdingselskabet Lintras udgifter er blevet fordelt mellem datterselskaberne«, »alle oplysninger vedrørende en eventuel anden anvendelse af restbeløbet [22 978 000] i holdingselskabet til datterselskaberne, altså præcise oplysninger vedrørende omsætningen og den samlede støtte, som datterselskaberne havde modtaget i den første fase om omstrukturering (1994-1996)«, samt »alle nødvendige oplysninger, som gør det muligt at vurdere, i hvor høj grad bidrag betalt af filialerne var blevet finansieret af denne støtte« — ikke meddelte de krævede oplysninger. De tyske myndigheder angav i deres skrivelse af 2. oktober 2000 som svar på påbudsbeslutningen af 1. august 2000 alene samlede beløb vedrørende anvendelsen af beløbet på 22 978 000 DEM i holdingselskabet Lintras besiddelse for selskabets forskellige ydelser, men kunne ikke præcisere den nøjagtige fordeling heraf mellem datterselskaberne.
- 95 Under disse omstændigheder kan den omstændighed, at beløbet på 22 978 000 DEM fortsat befandt sig hos holdingselskabet Lintra, kun fortolkes på to følgende måder af Kommissionen: Enten havde holdingselskabet Lintra, hvortil BvS havde udbetalt omstruktureringstøtten til datterselskaberne, ikke overført beløbet på 22 978 000 til datterselskaberne, hvilket ville være i strid med beslutningen af 13. marts 1996 om godkendelse af omstruktureringstøtte til Lintra-datterselskaberne, eller også havde datterselskaberne betalt holdingselskabet Lintra for ydelser, som, skønt de havde kunnet været præsteret med henblik på datterselskabernes omstrukturering, ikke havde været genstand for præcist bevis fra de tyske myndigheder med hensyn til deres karakter, deres anvendelse og tidspunktet for deres udbetaling, hvilket derfor kunne foranledige Kommissionen til at fastslå, hvilket den angav i 45. betragtning til den anfægtede beslutning, at beløbet på 22 978 000 DEM ikke var blevet overført til datterselskaberne, hvilket var en situation, som også var i strid med beslutningen af 13. marts 1996.

- 96 Det bemærkes, at i henhold til ordlyden i forordning nr. 659/1999 kan støtte kun anses for at være misbrugt, såfremt misbruget kan tilregnes støttemodtageren.
- 97 Det bemærkes herved, at det fremgår af en samlet læsning af 43. og 44. betragtning til den anfægtede beslutning, at Kommissionen fastslog, at den modtager, som måtte tilregnes misbruget af beløbet på 22 978 000 DEM, var den samlede Lintra-gruppe, der var den oprindelige modtager af den støtte, der blev godkendt ved beslutningen af 13. marts 1996. Som det imidlertid er fastslået i præmis 84, burde de oprindelige modtagere af den ved beslutningen af 13. marts 1996 godkendte støtte alene være Lintra-datterselskaberne og ikke den samlede gruppe. Kommissionen kunne dog, eftersom beløbet på 22 978 000 DEM var forblevet hos holdingselskabet Lintra, under hensynstagen til de foreliggende omstændigheder på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede beslutning med føje fastslå, at støtten ikke var blevet anvendt i overensstemmelse med beslutningen af 13. marts 1996.
- 98 Kommissionen behøvede, modsat det af sagsøgeren anførte, ikke at foretage kontrol på stedet i henhold til artikel 22, stk. 1, forordning nr. 659/1999 inden vedtagelsen af den anfægtede beslutning.
- 99 Det bemærkes, at nævnte bestemmelse fastsætter: »Hvis Kommissionen er i alvorlig tvivl om, hvorvidt beslutningen om ikke at gøre indsigelse, positive beslutninger eller betingede beslutninger vedrørende individuel støtte overholdes, skal den pågældende medlemsstat efter at have haft lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger tillade Kommissionen at aflægge kontrolbesøg på stedet.« Artikel 22, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 må ses i sammenhæng med 20. betragtning til forordningen, hvorefter »kontrolbesøg på stedet er et hensigtsmæssigt og nyttigt instrument, især i tilfælde af misbrug«.

- 100 Det bemærkes derfor alene, at efter de tyske myndigheders svar af 2. oktober 2000 på påbudsbeslutningen af 1. august 2000 kunne Kommissionen, stillet over for de to teorier, der er angivet i præmis 95 ovenfor, ikke længere have alvorlig tvivl om, at dens beslutning af 13. marts 1996 ikke var blevet overholdt med hensyn til anvendelsen af beløbet på 22 978 000 DEM. Kommissionen var under disse betingelser ikke underlagt nogen forpligtelse til at foretage kontrolbesøg med henblik på at efterprøve overholdelsen af beslutningen af 13. marts 1996.
- 101 På grundlag af det anførte må anbringendet om, at Kommissionen har begået en fejl ved konstateringen af misbrug af støtte, som Kommissionen godkendte ved beslutningen af 13. marts 1996, forkastes.

Det fælles anbringende om, at Kommissionen har begået en fejl ved fastlæggelsen af, hvem der var modtager af den omstridte støtte.

Parternes argumenter

— Sag T-111/01

- 102 Sagsøgeren i sag T-111/01 har anført, at den støtte, som blev godkendt ved Kommissionens beslutning af 13. marts 1996, blev direkte betalt af Forbundsrepublikken Tyskland til holdingselskabet Lintra. Sagsøgeren har derfor, ligesom de øvrige Lintra-datterselskaber, kun modtaget denne støtte indirekte. Ifølge sagsøgeren bekræftes dette af Kommissionen selv. Kommissionen har nemlig i sin påbudsbeslutning af 1. august 2000, rettet til de tyske myndigheder, erkendt, at der på grundlag af de foreliggende oplysninger ikke var grund til at antage, at beløbet på 34 978 000 DEM var blevet udbetalt til datterselskaberne. Heraf følger, ifølge sagsøgeren, at alene holdingselskabet Lintra er forpligtet til at tilbagebetale den

omstridte støtte. Sagsøgeren har i øvrigt anmodet Retten om at undersøge, om eneaktionæren i Lintra mellem 1994 og 1997 samt BvS og Forbundsrepublikken Tyskland ikke også er forpligtet til at tilbagebetale støtten.

- 103 Sagsøgeren har ligeledes bestridt, at holdingselskabet Lintra og dets datterselskaber er solidarisk ansvarlige som anført i den anfægtede beslutning. Et sådant solidarisk ansvar er uden hjemmel og indebærer, at der kan foreligge et »omvendt gruppeansvar«, hvorefter et datterselskab kan være ansvarligt for moderselskabet gæld. Et sådant ansvar foreligger, ifølge sagsøgeren, hverken i tysk ret eller, efter sagsøgerens kendskab, i fællesskabsretten. I øvrigt har sagsøgeren anført, at et sådant solidarisk ansvar alene er blevet fastsat af Kommissionen af bekvemmelighedshensyn beroende på, at holdingselskabet Lintra var insolvent.
- 104 Kommissionen har anført, at beslutningen af 13. marts 1996 angav Lintra-datterselskaberne som modtager af den godkendte støtte. Heraf følger, ifølge Kommissionen, at disse selskaber er medansvarlige for støttens korrekte anvendelse. Kommissionen har derfor ikke handlet usagligt ved at anordne, at misbrugt støtte også skal tilbagesøges hos datterselskaberne, hvis den ikke kan tilbagesøges hos holdingselskabet Lintra. Kommissionen har herved understreget, at eftersom de tyske myndigheder ikke kunne meddele den troværdige oplysninger vedrørende den ydede støttes anvendelse, måtte alle datterselskaberne anses for solidarisk ansvarlige.
- 105 Kommissionen har anført, at sagsøgeren altså ikke er forpligtet til at opfylde moderselskabets forpligtelser i henhold til et »omvendt gruppeansvar«, men i henhold til en forpligtelse, som påhviler selskabet på grund af dets egenskab af støttemodtager. Ifølge Kommissionen er grunden til, at der i den anfægtede beslutning fastsættes et solidarisk ansvar, at Kommissionen, eftersom den var bekendt med gruppens struktur og planen om at kanalisere støtten via

holdingselskabet Lintra, ikke kunne udelukke, at en del af støtten befandt sig hos holdingselskabet Lintra. Kommissionen har tilføjet, at det under alle omstændigheder er irrelevant, om den i svarskriftet beskrevne retsstilling ikke foreligger »i tysk ret«, eftersom fællesskabsretten ikke skal vurderes på grundlag af den nationale retsorden. Kommissionen har desuden anført, at sagsøgerens anmodning om, at Retten undersøger, om Forbundsrepublikken Tysklands eller BvS's tilbagebetaling af den omstridte støtte af var nødvendig, er uden mening, og at spørgsmålet om, hvorvidt eneaktionæren i holdingselskabet Lintra var forpligtet til at tilbagebetale støtten, er et spørgsmål, der henhører under national ret.

— I sag T-133/01

106 Sagsøgeren i sag T-133/01 har anført, at Kommissionen har begået magtmisbrug ved at kræve, at selskabet tilbagebetaler støtten. Ifølge sagsøgeren har alene holdingselskabet Lintra oppebåret støtte. Kommissionen har desuden ved beslutningen af 13. marts 1996 godkendt støtten til omstruktureringsforanstaltninger i forbindelse med privatiseringen af holdingselskabet Lintra. Sagsøgeren har derfor bestridt, at holdingselskabet Lintra og dets datterselskaber, som angivet i den anfægtede beslutning, er solidarisk ansvarlige for så vidt angår restbeløbet på 22 978 000 DEM, samt at selskabet er delvis ansvarlig (for et beløb på 4 077 000 DEM) for så vidt angår tilbagesøgning af støtte ydet i form af likviditetslån. Sagsøgeren har herved understreget, at der ikke kan kræves tilbagebetaling, heller ikke delvis, af det beløb på 4 077 000 DEM, der er angivet i den anfægtede beslutning, hvis fastsættelse Kommissionen under alle omstændigheder ikke på nogen måde har klargjort for sagsøgeren.

107 Kommissionen har først anført, at i henhold til beslutningen af 13. marts 1996 var modtagerne af den godkendte støtte de otte Lintra-datterselskaber. Derfor er disse ansvarlige for støttens rette anvendelse.

- 108 Kommissionen har dernæst understreget, at den, når den har fastslået, at en statsstøtte er uforenelig med fællesmarkedet, skal kræve støtten tilbagebetalt. Kommissionen har herved intet skøn, hvilket fremgår af artikel 14 i forordning nr. 659/1999. Formålet med at genoprette den tidligere situation, som er tilsigtet med forpligtelsen fra staten til at ophæve en støtte, er nået, når støtten, herunder i givet fald med tillæg af renter, er blevet tilbagebetalt af modtageren.
- 109 Kommissionen har vedrørende delbeløbet på 12 000 000 DEM anført, at dette beløb ikke var omfattet af beslutningen af 13. marts 1996 og derfor burde tilbagebetales. Kommissionen har herved anført, at den støtte, der blev godkendt ved beslutningen af 13. marts 1996, var bestemt for den gruppe, som datterselskaberne udgjorde med henblik på en omstrukturering og fælles privatisering. Beløbet på 12 000 000 DEM var imidlertid blevet udbetalt i april og juni 1997, efter at den første omstrukturering slog fejl, og på et tidspunkt, hvor gruppen så at sige befandt sig i en renationaliseringssituation, eftersom BvS havde generhvervet kontrollen. Kommissionen finder under disse omstændigheder, at det er klart, at beløbet på 12 000 000 DEM ikke kunne være omfattet af beslutningen af 13. marts 1996, hvorfor anmodningen om tilbagebetaling er fuldt ud begrundet.
- 110 Hvad endelig angår spørgsmålet om det fælles ansvar har Kommissionen anført, at dette spørgsmål alene blev nævnt i den anfægtede beslutning, fordi Kommissionen ikke kunne udelukke, at en del af støtten fortsat befandt sig hos holdingselskabet Lintra. Kommissionen har herved understreget, at modsat det af sagsøgeren anførte, er selskabet ikke ansvarligt for holdingselskabet Lintras gæld. Det er derimod sidstnævnte selskab, som er solidarisk skyldner for datterselskabernes gæld.

Rettens bemærkninger

- 111 Det bemærkes indledningsvis, at i henhold til fællesskabsretten kan Kommissionen, når den har fastslået, at støtte er uforenelig med fællesmarkedet, pålægge

medlemsstaten at tilbagesøge støtten hos modtagerne (Domstolens dom af 12.7.1973, sag 70/72, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 813, præmis 20, af 8.5.2003, forenede sager C-328/99 og C-399/00, Italien og SIM 2 Multimedia mod Kommissionen, Sml. I, s. 4035, præmis 65, og af 29.4.2004, sag C-277/00, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 3925, præmis 73).

- 112 Tilbagesøgning af den ulovlige støtte er den logiske følge af, at støtten er fundet ulovlig, og har til det formål at genoprette den oprindelige situation (dommen i sagen Tyskland mod Kommissionen, præmis 74).
- 113 Dette formål er opnået, når den pågældende støtte, eventuelt med tillæg af morarenter, er blevet tilbagebetalt af støttemodtageren eller, med andre ord, af de virksomheder, som virkelig har modtaget den. Med denne tilbagebetaling mister støttemodtageren netop den fordel, der var opnået på markedet i forhold til konkurrenterne, og situationen før tiden for ydelsen af støtte er genoprettet (jf. i denne retning Domstolens dom af 4.4.1995, sag C-350/93, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 699, præmis 22, og af 3.7.2003, sag C-457/00, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 6931, præmis 55, samt dommen i sagen Tyskland mod Kommissionen, præmis 75).
- 114 Heraf følger, at det hovedformål, som forfølges med tilbagebetalingen af ulovligt ydet statsstøtte, er at fjerne den konkurrencefordrejning, som er forårsaget af den konkurrencefordel, som er opnået ved den ulovlige støtte (dommen i sagen Tyskland mod Kommissionen, præmis 76).
- 115 Det kan principielt ikke forholde sig anderledes med hensyn til tilbagebetaling af støtte, der er betalt af en stat, og som i henhold til en beslutning vedtaget af Kommissionen må anses for misbrug i henhold til artikel 88, stk. 2, EF og artikel 1, litra g), i forordning nr. 659/1999. Det bemærkes herved alene, at artikel 16 i

forordning nr. 659/1999 bl.a. bestemmer, at forordningens artikel 14, hvorefter den ulovlige støtte skal kræves tilbagebetalt fra støttemodtageren, finder tilsvarende anvendelse ved misbrug. Følgelig skal misbrug af støtte principielt tilbagesøges hos den virksomhed, som virkelig har modtaget den, med henblik på at fjerne den konkurrencefordrejning, som er forårsaget af den konkurrencefordel, der er opnået ved støtten.

- 116 Det er på dette grundlag, det må undersøges, om påbuddet om at tilbagesøge den omstridte støtte i den anfægtede beslutnings artikel 3 er lovligt. Retten skal herved først vurdere lovligheden af påbuddet om tilbagebetaling af restbeløbet på 22 978 000 DEM rettet til såvel selskabet Saxonía Edelmetalle for et beløb på 3 195 559 DEM som til selskabet ZEMAG for et beløb på 2 419 271 DEM. Retten skal dernæst undersøge påbuddet om tilbagebetaling af beløbet på 12 000 000 DEM, rettet til selskabet ZEMAG for så vidt angår beløbet på 4 077 000 DEM.

— Påbuddet om tilbagebetaling af den omstridte støtte for så vidt angår restbeløbet på 22 978 000 DEM i den anfægtede beslutnings artikel 3 (forenede sager T-111/01 og T-133/01)

- 117 Det bemærkes først, at Kommissionen som fastslået under behandlingen af det tidligere anbringende, som var fremført af sagsøgeren i sag T-111/01, ikke har anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved at fastslå, at restbeløbet på 22 978 000 DEM var blevet misbrugt. Sagsøgeren i sag T-133/01 har heller ikke seriøst bestridt Kommissionens vurderinger med hensyn til beløbets misbrug for så vidt angår selskabet.

- 118 Det bemærkes herefter, at Kommissionen i 44. betragtning til den anfægtede beslutning fastslog:

»Da støtten oprindeligt blev ydet til Lintra-gruppen som helhed, og da denne gruppe ikke længere eksisterer, kunne Kommissionen ikke forpligtes til at undersøge, i hvilket omfang de enkelte virksomheder i gruppen har draget fordel af støtten. Følgelig bør tilbagebetalingspligten også pålægges alle de virksomheder, som tilhørte gruppen på tidspunktet for ydelsen af støtten.«

- 119 Kommissionen fastslog endvidere i 45. betragtning til den anfægtede beslutning:

»På basis af de i Tyskland modtagne oplysninger hersker der ingen tvivl om, at holdingselskabet Lintra [...] har opnået det samlede støttebeløb. Med hensyn til de 22,978 mio. DEM har Tyskland ikke godtgjort, at beløbet blev sendt videre til datterselskaberne. Under disse omstændigheder skal det samlede beløb kræves tilbagebetalt af holdingselskabet Lintra [...] og af datterselskaberne.«

- 120 Kommissionen angav herefter de nærmere retningslinjer for tilbagesøgningen af beløbet på 22 978 000 DEM hos Lintra-datterselskaberne i henhold til en fordelingsnøgle, der var fastsat på grundlag af størrelsen af støtte, som disse virksomheder havde modtaget, og som i den anfægtede beslutning var blevet fundet at være anvendt i overensstemmelse med beslutningen af 13. marts 1996.

- 121 Kommissionen måtte altså i den anfægtede beslutning fastslå, at da den ikke havde modtaget modstridende oplysninger fra de tyske myndigheder, var beløbet på 22 978 000 DEM, som var forblevet hos holdingselskabet Lintra, ikke blevet overført

til datterselskaberne. Kommissionen har sit indlæg, således som det er blevet understreget i præmis 64 ovenfor, ligeledes erkendt, at tilbagesøgningen af beløbet af 22 978 000 DEM hos sagsøgerne ikke var blevet anordnet på grund af datterselskabernes ulovlige anvendelse af denne støtte, men på grund af, at støtten forblev hos holdingselskabet Lintra.

- 122 På dette grundlag må det fastslås, at Kommissionen ikke kunne pålægge Forbundsrepublikken Tyskland at tilbagesøge de beløb hos sagsøgeren, der er angivet i det andet skema i den anfægtede beslutnings artikel 3, eftersom disse virksomheder i henhold til den anfægtede beslutning selv og Kommissionens indlæg ikke var modtagere af støtten på 22 978 000 DEM, idet de ikke reelt har kunnet udnytte det beløb, der var misbrugt.

- 123 Denne vurdering ændres ikke af Kommissionens udsagn i 44. betragtning til den anfægtede beslutning, hvorefter støtten oprindeligt blev ydet til Lintra-gruppen som helhed i henhold til beslutningen af 13. marts 1996, og at Kommissionen derfor efterfølgende ikke var forpligtet til at undersøge, i hvilket omfang den enkelte virksomhed i gruppen havde draget fordel af støtten. Det bemærkes hertil alene, som anført i præmis 84 ovenfor, at hvis Lintra-gruppen gennem holdingselskabet Lintra oppebar støtte, som var udbetalt af BvS, var den oprindelige modtager af hele støtten ikke Lintra-gruppen, bestående af datterselskaberne og holdingselskabet Lintra, men alene datterselskaberne med henblik på deres omstrukturering og privatisering. Det bemærkes i øvrigt, at Kommissionen selv i 42. betragtning til den anfægtede beslutning ved bl.a. at anføre, at holdingselskabet Lintra slet ikke kunne anvende støtten, eftersom selskabet ikke var en kriseramet virksomhed, har erkendt, at det ikke var gruppen som sådan, der var den oprindelige modtager af den støtte, der var godkendt ved beslutningen af 13. marts 1996. Under disse omstændigheder må den forudsætning, som Kommissionen har lagt til grund for sin opfattelse, hvorefter den ikke var forpligtet til at undersøge, i hvilket omfang de forskellige virksomheder i gruppen havde kunnet drage fordel af beløbet på 22 978 000 DEM, anses for fejlagtig.

- 124 Det skal dog bemærkes, at Kommissionen, henset til sagens omstændigheder, ikke var forpligtet til i den anfægtede beslutning at fastsætte, i hvilket omfang hver virksomhed havde draget fordel af beløbet på 22 978 000 DEM, men var berettiget til alene at opfordre de tyske myndigheder til at tilbagesøge denne støtte hos modtageren (modtagerne), altså hos de virksomheder, der reelt havde modtaget støtten. Det ville da tilkomme Forbundsrepublikken Tyskland i forbindelse med sine fællesskabsretlige forpligtelser at foretage tilbagesøgning af det pågældende beløb. Det bemærkes, at såfremt medlemsstaten ved gennemførelsen af et sådant tilbagesøgningspåbud møder uforudsete vanskeligheder, kan den forelægge disse for Kommissionen til vurdering. I så fald skal Kommissionen og medlemsstaten i overensstemmelse med pligten til loyalt samarbejde, der bl.a. er fastsat i artikel 10 EF, efter bedste evne samarbejde med henblik på at overvinde vanskelighederne, idet traktatens bestemmelse fuldt ud skal overholdes, særligt bestemmelserne om støtte (Domstolen dom af 21.3.1991, sag C-303/88, Italien mod Kommissionen, Sml. I, s. 1433, præmis 58, og af 13.6.2002, sag C-382/99, Nederlandene mod Kommissionen, Sml. I, s. 5163, præmis 50).
- 125 Kommissionen kan derimod ikke, når der ikke foreligger nogen præcise oplysninger, og henset til, at støtten befandt sig hos holdingselskabet Lintra, med føje uden videre pålægge sagsøgerne at tilbagebetale den omstridte støtte, alene under henvisning til, at disse var angivet som oprindelige modtagere af den støtte, som Kommissionen havde godkendt ved beslutningen af 13. marts 1996, således som Kommissionen har gjort gældende i sine indlæg. En sådan holdning er i strid med den regel, hvorefter det tilkommer den virksomhed, som reelt har udnyttet den støtte, der er misbrugt, at tilbagebetale den herved opnåede fordel.
- 126 Kommissionen var derfor ikke berettiget til at kræve, at selskabet Saxonia Edelmetalle tilbagebetaler et beløb på 3 195 559 DEM, og at selskabet ZEMAG tilbagebetaler et beløb på 2 419 271 DEM.
- 127 Heraf følger, at den anfægtede beslutnings artikel 3 bør annulleres, for så vidt som Forbundsrepublikken Tyskland i henhold hertil skal kræve, at sagsøgeren i sag T-111/01 tilbagebetaler et beløb på 3 195 559 DEM og sagsøgeren i sag T-133/01 et beløb på 2 419 271 DEM.

— Påbuddet om tilbagesøgning af den omstridte støtte for så vidt angår delbeløbet på 12 000 000 DEM i den anfægtede beslutnings artikel 3 (sag T-133/01)

128 29. betragtning til den anfægtede beslutning bestemmer:

»Lintra-datterselskaberne fik tildelt 12 mio. DEM til forberedelse af en yderligere omstrukturering, efter at den første omstrukturering som bekendt slog fejl, i form af likviditetslån [...]. Disse midler blev brugt til at betale forfaldne regninger med, og de blev ydet i tidsrummet april-juni 1997 til de datterselskaber, hvor en anden omstrukturering forekom at være mulig. Da denne støtte blev ydet af BvS efter den kendte fejlslagne første omstrukturering af Lintra-gruppen og til forberedelse af den anden omstrukturering, er den åbenlyst ikke omfattet af beslutningen af 13. marts 1996.«

129 I henhold til 45. betragtning til den anfægtede beslutning kan beløbet på 12 000 000 DEM »entydigt henføres til de datterselskaber, som de er blevet ydet til, efter det er blevet kendt, at den første omstrukturering i Lintra-gruppen har slået fejl«. På grundlag af oplysninger fra de tyske myndigheder er de forskellige pågældende filialer blevet pålagt at tilbagebetale beløbet på 12 000 000 DEM efter det skema, der er indeholdt i samme betragtning, og som er opført i den anfægtede beslutnings artikel 3.

130 Det skal dernæst bemærkes, at sagsøgeren i sag T-133/01 ikke har bestridt, at den omstridte støtte er blevet misbrugt, således som Kommissionen har konstateret i den anfægtede beslutning. Det bemærkes desuden, at beløbet på 12 000 000 DEM i henhold skrivelsen fra de tyske myndigheder af 10. marts 2000 til Kommissionen ikke var omfattet af Kommissionens beslutning af 13. marts 1996. De tyske

myndigheder har ikke afkræftet denne opfattelse i deres skrivelse af 2. oktober 2000 som besvarelse på påbudsbeslutningen af 1. august 2000. Det må derfor fastslås, at Kommissionen på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede beslutning med føje kunne antage, at beløbet på 12 000 000 DEM hverken var omfattet af beslutningen af 13. marts 1996 eller lovligt, eftersom det ikke var blevet behørigt anmeldt til Kommissionen.

- 131 Sagsøgeren i sag T-133/01 har dog dels bestridt den konstatering, hvorefter selskabet har modtaget en del af det beløb på 12 000 000 DEM, som Kommissionen kræver tilbagebetalt, dels ytret tvivl om den måde, hvorpå beløbet på 4 077 000 DEM, som selskabet skal tilbagebetale, er blevet fastsat.
- 132 Retten finder med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt selskabet ZEMAG reelt har modtaget en del af beløbet på 12 000 000 DEM, henset til de oplysninger, som Kommissionen råder over ved den anfægtede beslutnings vedtagelse, at dette spørgsmål må besvares bekræftende.
- 133 Det bemærkes herved, at de tyske myndigheder i nævnte skrivelse af 10. marts 2000 bekræftede, at beløbet på 12 000 000 DEM var blevet udbetalt til datterselskaberne i april og juni måned, eftersom der for disse virksomheder var planlagt en anden privatisering. De tyske myndigheder fremlagde en »første fordeling af disse midler« mellem de pågældende datterselskaber, hvilken oversigt er indeholdt i et bilag til nævnte skrivelse. Selskabet ZEMAG forekommer tre gange i oversigten, bilagt skrivelser af 10. marts 2000, og hver gang med beløb, hvis størrelse tilsammen udgør 4 077 000 DEM.
- 134 Den 1. august 2000 pålagde Kommissionen i medfør artikel 10, stk. 3, i forordning nr. 659/1999 Forbundsrepublikken Tyskland bl.a. at tilstille den »alle oplysninger;

der gør det muligt at fastsætte, hvorledes holdingselskabet Lintras udgifter er blevet fordelt mellem datterselskaberne«. Kommissionen understregede endvidere, at den, såfremt den ikke blev underrettet om alle relevante forhold, beløb og dokumenter for vurderingen af støttens lovlighed, var nødsaget til at vedtage en beslutning på grundlag af de oplysninger, den rådede over.

135 De tyske myndigheder besvarede påbudsbeslutningen af 1. august 2000 ved skrivelse af 2. oktober 2000, som de bilagde en rapport fra en revisor. Ifølge de tyske myndigheder skulle 7 910 000 DEM (af delbeløbet af 12 000 000 DEM) tilskrives datterselskaberne, svarende til den effektivt anvendte støtte. For så vidt angår selskabet ZEMAG fremgik det af oversigten, som de tyske myndigheder fremsendte (og som også var indeholdt i ovennævnte revisors rapport), at et beløb på 107 000 DEM skulle tilskrives dette selskab. Med hensyn til restbeløbet på 4 090 000 DEM (12 000 000 DEM – 7 910 000) anførte de tyske myndigheder, at dette beløb skulle tilskrives holdingselskabet Lintra alene, idet dette beløb delvis (nemlig 421 000 DEM) var blevet anvendt til andre privatiseringsforanstaltninger i 1998, delvis (3 669 000 DEM) havde finansieret holdingselskabet Lintras materiale- og personaleudgifter. De tyske myndigheder tilføjede også, at de beløb, der skulle tilskrives datterselskaberne, var blevet anmeldt til Kommissionen i forbindelse med den anden privatisering af de pågældende virksomheder.

136 Det fremgår af de ovennævnte oplysninger, som de tyske myndigheder tilstillede Kommissionen, at Kommissionen på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede beslutning kunne fastslå, at selskabet ZEMAG reelt havde modtaget en del af delbeløbet på 12 000 000 DEM, som ifølge Kommissionen var blevet misbrugt.

137 For så vidt angår sagsøgerens argument, som hovedsageligt er baseret på, at begrundelsen for beløbet på 4 077 000 DEM, som kræves tilbagebetalt af selskabet, er utilstrækkelig, bemærker Retten, at den af de ovenfor anførte grunde finder dette klagepunkt begrundet.

- 138 Det bemærkes, at i henhold til fast retspraksis skal begrundelsen for en beslutning, for at opfylde kravene i artikel 253 EF, tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydeligt angive de betragtninger, som den institution, som der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og Fællesskabets retsinstanser kan udøve deres prøvelsesret. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, idet en beslutning ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (Domstolens dom af 29.2.1996, sag C-56/93, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 723, præmis 86, af 12.12.2002, sag C-5/01, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 11991, præmis 68, Rettens dom i sagen Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, præmis 230, og dom af 16.12.1999, sag T-158/96, Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, Sml. II, s. 3927, præmis 167).
- 139 Kommissionen har, hvilket fremgår af 45. betragtning til den anfægtede beslutning, som den eneste grund til at pålægge Forbundsrepublikken Tyskland en forpligtelse til at tilbagesøge beløbet 4 077 000 DEM hos selskabet ZEMAG, henvist til »de fra de tyske myndigheder modtagne oplysninger«.
- 140 Ud fra den sammenhæng, hvori den anfægtede beslutning er vedtaget, må denne begrundelse anses for utilstrækkelig.
- 141 Som bemærket ovenfor i præmis 133, skal det understreges, at de tyske myndigheder i deres skrivelse af 10. marts 2000 udtrykkeligt havde anført, at de oplysninger, de tilstillede Kommissionen, alene udgjorde »en første fordeling« mellem datterselskaberne af beløbet på 12 000 000 DEM. I deres skrivelse af 2. oktober 2000 fremførte de tyske myndigheder som besvarelse på påbudsbeslutningen af 1. august 2000 om at underrette Kommissionen om »alle oplysninger, der kan gøre det muligt at fastsætte, hvorledes holdingselskabet Lintras udgifter er blevet fordelt mellem datterselskaberne«, en oversigt, som er nævnt ovenfor i

præmis 135, hvorefter et beløb på 107 000 000 DEM (af delbeløb på 12 000 000 DEM), skulle tilskrives selskabet ZEMAG, idet dette beløb ifølge de tyske myndigheder »udgjorde en effektiv anvendelse af støtten«.

142 Efter at Retten har anmodet Kommissionen om at begrunde, hvorfor beløbet på 4 077 000 DEM var blevet tilskrevet selskabet ZEMAG ved den anfægtede beslutnings artikel 3, anførte Kommissionen, de oplysninger, der var tilsendt af de tyske myndigheder som svar på Kommissionens påbudsbeslutning af 1. august 2000, ikke gjorde det muligt at fastslå, hvorledes restbeløbet på 107 000 DEM, der bestod af fordringer baseret på betalinger, der var foretaget af holdingselskabet Lintra til datterselskaberne, og såkaldte fordringer, som datterselskaberne havde over for holdingselskabet, var blevet beregnet. Beløbets størrelse blev heller ikke nærmere forklaret af de tyske myndigheder. Kommissionen tilføjede derimod, at det er ubestridt, at likviditetslånet på 12 000 000 DEM i dets helhed må tilbagesøges, og at det var fordelingen, der er angivet i det tyske myndigheders nævnte skrivelse af 10. marts 2000, som var grundlag for Kommissionens tilbagesøgningspåbud, da der ikke forelå mere præcise og mere forståelige oplysninger.

143 Det fremgår af det anførte, at Kommissionen har beordret tilbagesøgning af et beløb på 4 077 000 DEM hos selskabet ZEMAG uden at have bevist eller angivet nogen grund til, at den krævede et sådant beløb.

144 Det må, som Kommissionen har anført, erkendes, at formålet bestående i at tilbagesøge beløbet på 12 000 000 DEM skal nås. Det må dog fastslås, at de nærmere retningslinjer for fordelingen af denne støtte hos dens reelle modtagere ikke kan fastsættes uden en tilstrækkelig begrundelse i den anfægtede beslutning og alene på grundlag af en formodning.

145 Selv om Kommissionen, i forbindelse med et påbud vedtaget i henhold til artikel 10, stk. 3, i forordning nr. 659/1999 i overensstemmelse med forordningens artikel 13, stk. 1, kan træffe beslutning på grundlag af de foreliggende oplysninger, »såfremt en medlemsstat ikke overholder et påbud om oplysninger«, er den dog ikke fritaget for kravet om at redegøre for grundene til, at den har fastslået, at oplysninger fra en medlemsstat, meddelt som svar på en påbudsbeslutning, ikke kan antages i den endelige beslutning, som den vil vedtage. En sådan situation kan ikke sidestilles med det tilfælde, hvor en medlemsstat undlader at tilstille Kommissionen oplysninger efter et vedtaget påbud i medfør af artikel 10, stk. 3, i forordning nr. 659/1999, i hvilket tilfælde begrundelsen kan være begrænset til at angive, at medlemsstaten ikke har besvaret nævnte påbud. Kommissionen var altså i dette tilfælde forpligtet til i den anfægtede beslutning at angive grundene til, at den fandt, at de oplysninger, som de tyske myndigheder havde tilstillet den som svar på påbudsbeslutningen af 1. august 2000, ikke kunne tages i betragtning ved fastsættelsen af den støtte, der skulle tilbagebetales af selskabet ZEMAG.

146 Det skal ligeledes bemærkes, at Forbundsrepublikken Tyskland i sin skrivelse af 2. oktober 2000, der er nævnt ovenfor i præmis 135, havde henledt Kommissionens opmærksomhed på den nye anmeldelse af støtten til datterselskaberne, der var omfattet af den anden omstrukturering, hvilken bemærkning i øvrigt figurerer i 41. betragtning til den anfægtede beslutning. Kommissionen kunne derfor ikke ved vedtagelsen af den anfægtede beslutning være uvidende om, at den den 1. februar 2001, altså to måneder inden vedtagelsen af den anfægtede beslutning, havde besluttet at indlede den formelle undersøgelsesprocedure af omstrukturingsstøtten til selskabet ZEMAG, hvis indhold var blevet optaget i opfordringen til at fremsætte bemærkninger, bekendtgjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (EFT C 133, s. 3), hvori Kommissionen angav, at af den støtte, der var ydet selskabet fra den 1. januar 1997, »undersøges en støtte på 107 000 DEM i forbindelse med beslutningen vedrørende sag C-41/99, Lintra Beteiligungsholding GmbH«, altså i forbindelse med den procedure, der førte til vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Det tilkommer under disse betingelser Kommissionen i hvert fald at begrunde forskellen mellem dette beløb, der blev tilskrevet selskabet ZEMAG, og beløbet, der er fastsat i den anfægtede beslutning.

- 147 Heraf følger, at den anfægtede beslutnings begrundelse er utilstrækkelig i forhold til artikel 253 EF for så vidt angår forpligtelsen for Forbundsrepublikken Tyskland til at tilbagesøge et støttebeløb på 4 077 000 DEM hos selskabet ZEMAG.
- 148 På grundlag af det anførte bør den anfægtede beslutnings artikel 3 annulleres, for så vidt som Forbundsrepublikken Tyskland herved pålægges at tilbagesøge dels støtten på 3 195 559 DEM hos sagsøgeren i sagen T-111/01, med tillæg af renter, dels den samlede støtte på 6 496 271 DEM hos sagsøgeren i sagen T-133/01, med tillæg af renter.
- 149 Det er derfor uforholdsmæssigt at behandle sagsøgernes fælles anbringende om den vilkårlige fastsættelse af fordelingsnøglen mellem sagsøgerne af beløbet på 22 978 000 DEM, der skulle tilbagebetales, idet påbuddet om tilbagebetaling af den omstridte støtte, beregnet på grundlag af nævnte beløb, er annulleret for så vidt angår sagsøgerne. Det er derfor heller ikke forholdsmæssigt at behandle det fælles anbringende om den hævdede fejl med hensyn til, hvilket selskab det påhviler at tilbagebetale den omstridte støtte på grund af afhændelsen af selskabsandelene henholdsvis af sagsøgeren i sag T-111/01 og sagsøgeren i sag T-133/01, eftersom påbuddet om tilbagesøgning af den omstridte støtte i de to sager er annulleret.

Sagsomkostninger

- 150 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen

ikke har fået medhold i hovedparten af dens påstande, tilpligtes Kommissionen at betale sagens omkostninger, herunder omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler i sag T-111/01, i henhold til sagsøgernes påstande herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Første Udvidede Afdeling)

- 1) Artikel 3 i Kommissionens beslutning 2001/673/EF af 28. marts 2001 om Tysklands statsstøtte til EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (nu Lintra Beteiligungsholding GmbH, sammen med Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH og Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) annulleres, for så vidt Forbundsrepublikken Tyskland herved pålægges at tilbagesøge et beløb på 3 195 559 DEM, med tillæg af renter, hos selskabet Saxonia Edelmetalle GmbH og et samlet støttebeløb på 6 496 271 DEM, med tillæg af renter, hos selskabet Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH.

- 2) **I øvrigt frifindes Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber.**

- 3) **Kommissionen betaler sagens omkostninger, herunder omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler i sag T-111/01.**

Vesterdorf

Jaeger

Mengozzi

Martins Ribeiro

Dehousse

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. maj 2005.

H. Jung

B. Vesterdorf

Justitssekretær

Præsident

Indhold

Retsforskrifter	II - 1587
Twistens baggrund	II - 1590
Retsforhandlinger og parternes påstande	II - 1596
Retlige bemærkninger	II - 1598
Om det fælles anbringende om tilsidesættelse af sagsøgernes rettigheder i forbindelse med proceduren i artikel 88, stk. 2, EF	II - 1599
Parternes argumenter	II - 1599
— Sag T-111/01	II - 1599
— Sag T-133/01	II - 1601
Rettens bemærkninger	II - 1602
Anbringendet om fejl vedrørende de faktiske omstændigheder i den anfægtede beslutning (sag T-133/01)	II - 1608
Parternes argumenter	II - 1608
Rettens bemærkninger	II - 1609
Anbringendet om den såkaldte fejl med hensyn til konstateringen af misbrug af støtte godkendt ved Kommissionens beslutning af 13. marts 1996 (sag T-111/01)	II - 1612
Parternes argumenter	II - 1612
Rettens bemærkninger	II - 1614
— Rækkevidden af beslutningen af 13. marts 1996	II - 1615
— Om konstateringen af misbrug af støtte, som kræves tilbagebetalt af sagsøgeren i sag T-111/01	II - 1617
	II - 1641

Det fælles anbringende om, at Kommissionen har begået en fejl ved fastlæggelsen af, hvem der var modtager af den omstridte støtte.	II - 1623
Parternes argumenter	II - 1623
— Sag T-111/01	II - 1623
— I sag T-133/01	II - 1625
Rettens bemærkninger	II - 1626
— Påbuddet om tilbagebetaling af den omstridte støtte for så vidt angår restbeløbet på 22 978 000 DEM i den anfægtede beslutnings artikel 3 (forenede sager T-111/01 og T-133/01)	II - 1628
— Påbuddet om tilbagesøgning af den omstridte støtte for så vidt angår delbeløbet på 12 000 000 DEM i den anfægtede beslutnings artikel 3 (sag T-133/01)	II - 1632
Sagsomkostninger	II - 1638